

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.660 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnicat Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lir; Estero, mese 20 Lir, Edizione domenica, anno 34 Lir, Estero 50 Lir. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SLOVENE

Obroč okrog Petrograda je sklenjen

Po izredno krvavih bojih je nemška vojska dosegla velik uspeh

Operacijska cona, 9. sept. AS Posebni dopisnik Stefani poroča:

Nemške sile so popolnoma obkrožile Leningrad po zelo močnih bojih s sovjetskimi silami, ki so obupno branile hodnik, ki je še ostal prost vzhodno od Neve. Po tem hodniku je sovjetsko poveljstvo še moglo dobivati ojačenja in je imelo stik z zunanjim svetom. Krog okrog mesta se je sklenil pri Schlüsselburgu. Leningrad je sedaj popolnoma obkrožen od suhozemske strani. Oblegane čete morejo računati le še na pomoč vojnega ladjevja, ki je na vzhodni strani Finskega zaliva. Toda ta pomoč je kaj malo vredna, ker morejo priti sovjetske ladje v ogenj nemškega težkega topništva. Popolna obsedba mesta je velik uspeh nemške vojske. Tudi železnica na Murmansk je pretrgana. S tem je tudi usoda sovjetskih ladij v Finskem morju, ki ne bodo mogle več dobiti ojačenj in potrebne materiala, zapечатena. Ti boji vzhodno od Leningrada so bili silno hudi in izredno krvavi. Neizmerne sovjetske sile so se skušale upirati nemškemu navalu. Podpirale so jih številne baterije in tudi letala, toda nemške sile, učinkovito podprte od lastnega letalstva, so zlo-mile sovjetski odpor in povzročile sovražniku krvave izgube. Nadaljuje se akcija nemške pehote vzhodno od Ladoškega jezera. Sovražnik se umika in zapušča za seboj velikanski plen: topove, tanke, strojnice in zaloge streliva. Sovjetske čete se umikajo na vzhod in na sever, kjer sovjetsko poveljstvo organizira novo obrambno črto.

Helsinki, 9. sept. s. Rezultati uspeha finske vojske v zadnjih treh dneh na odseku pri Ladoškem in Oneskem jezeru se kažejo v vsej svoji veličastnosti posebno na reki Syajervi. Čete maršala Mannerhelma so dosegle dva silno značilna uspeha v vsem sedanjem spopadu: blokirale so Stalinov prekop in prekinile železniško zvezo med Leningradom in Murmanskom. To dvojje sta danes neprekleni dejstva.

Berlin, 9. sept. s. Nemško vrhovno poveljstvo je sporočilo:

Nagli oddelki nemške vojske, z močno podporo bojnih oddelkov nemškega letalstva, so dosegli reko Nevo na široki fronti vzhodno od Leningrada in so v naskoku zavzeli mesto Schlüsselburg, ki leži ob Ladoškem jezeru. Na ta način je obkolitev Leningrada, ki so jo izvedle nemške in finske sile, končana in je mesto odslej odrezano od vseh svojih kopenskih zvez.

Helsinki, 9. sept. s. Tudi v zadnjih 24. urah ni sovražnik nobenkrat priletel s svojimi letali nad vzhodno Kareljo. Finsko letalstvo je bombardiralo obrambne postojanke sovjetske vojske, avtomobile kolone in zbiranje čet. Na železniški progi proti Murmanku je bil zadet vlak s 60 vagoni, od katerih jih je bilo 50 natovorenih s strelivom. Zaradi neposrednih zadetkov je vlak zletel v zrak in zgorel. V letalskih spopadih čez dan so bila zbita tri sovjetska letala. Finsko letalstvo ni imelo nobene izgube.

Berlin, 9. sept. s. Kakor poroča DNB, so bili tudi 7. septembra odbiti vsi napadi, ki so jih Sovjeti poskušali izvesti na nekaterih točkah vzhodnega bojišča. Sovjetske čete so imele pri tem najtežje izgube. Tudi na odseku pri Gomelu, kjer so bojiševiki za vsako ceno poskušali preprečiti napredovanje nemških čet, Rusi niso imeli večje sreče. Mesto Gomel, ki se je dolgo časa nahajalo za nemško fronto je večkrat prišlo v ogenj in v bojno linijo med obema vojskama in se sedaj navzlic vsem nasprotno trdim britanskim vestem nahaja v nemških rokah.

Silni nemški zračni napadi na Petrograd

Berlin, 9. sept. AS Veliki oddelki nemških bombnikov napadajo neprestano sovjetske čete, ki bi se rade zbrale južno od Ladoškega jezera. Toda te čete so že v kleščah med nemškimi in finskimi silami. Tudi pretekla dneva so imeli Sovjeti velike izgube, posebno v boju 7. septem-

Zemljevid k bojišču pri Petrogradu

bra. Uničenih je bilo veliko število sovražnih vojnih sredstev in zaplenjenih veliko vojnega materiala.

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 9. sept. Kakor je že posebno poročilo javilo, si hitro divizije nemške vojske, podprte od letalstva, vzhodno od Leningrada na široki fronti doseglo Nevo. Mesto Schlüsselberg ob Ladoškem jezeru je z napadom zavzel nek pehotni polk. S tem je nemško-finski obroč okrog Leningrada sklenjen in mestu je odrezana vsaka pot po suhem.

Letala so večeraj podnevi in ponoči bombardirala naprave vojne industrije in oskrbe v Leningradu. Drug napad letalstva je bil nad Mosko. Podmornice so v severnem Atlantiku potopile štiri trgovske ladje z 21.500 tonami.

Nad Anglijo je letalstvo v noči na 9. septem-

ber bombardiralo vojaške naprave v grofiji York in pristaniške naprave v Greath Yarmouthu. Napad nemških letal v noči na 7. sept. na so-vražne ladje je pristanil in na ladjedelnice v Suez je imel velik uspeh. Uničena je bila petrolejska ladja s 7000 tonami, pet nadaljnjih velikih trgovskih ladij pa je bilo težko poškodovanih.

Sovražnik je letel pretekle noč nad zapadno in jugozapadno Nemčijo. Poškodovani so bili stanovanjski deli predvsem v Kasslu in je civilno prebivalstvo imelo mrtve in ranjene. Protiletalski topovi so sestrelili en bombnik.

Pri izvrševanju nalog za preskrbo na visokem severu bojujočih se čet je šolska topničarka »Bremsec« (1400 ton) v severno-norveških vodah pri slabi vidljivosti presenljivo zadela na britanske pomorske sile, sestojče iz ene križarke in dveh rušilcev. V obrambo izročene ji spremljavo je »Bremsec« prišla boj z mnogo močnejšim sovražnikom in je po kratkem, trdem boju zadeta od več torpedov utonila. Vse ladje iz spremljave

Efficace attività dell'arma aerea nell'Africa settentrionale

Riuscite sortite dei reparti in Africa orientale

Bollettino N. 462

Roma, 9. settembre. (Stefani.) S. Fronte di Tobruch. Notevole attività delle nostre artiglierie. Reparti aerei italiani e germanici hanno bombardato con successo a Tobruch, Marsa Matruh, Giarabub e Sidi Barrani depositi munizioni postazioni artiglierie impianti accantonamenti truppe e concentramenti automezzi. Cacciatori tedeschi hanno attaccato l'aeroporto di Sidi Barrani distruggendo al suolo un apparecchio tipo »Hurricane«. Questa notte velivoli avversari hanno nuovamente sorvolato Palermo lanciando alcune bombe quasi tutte cadute in mare. Pochi danni e nessuna vittima. Perdite tra popolazione palermitana causate dalla incursione aerea ieri notte sono salite a 27 morti e 58 feriti. Il contegno della popolazione per calma e disciplina è stato esemplare.

Nell'Africa orientale nostri reparti avanzati del caposaldo di Sella Culquabert hanno effettuato una sortita il giorno 6 disperdendo gli elementi nemici che li fronteggiavano.

Nella zona di Uolchehit in una nostra azione di mitragliamento aereo sono state inflitte gravi perdite all'avversario.

Il piroscafo Esperia è stato affondato da un sommergibile nemico nel Mediterraneo centrale. La quasi totalità delle persone imbarcate e dello equipaggio è stata salvata dalle unità che lo scortavano.

Formazioni della R. Aeronautica hanno attaccato nella notte scorsa le basi aeree navali dell'Isola di Malta provocando incendi e danni numerosi.

Un nostro velivolo non è rientrato dall'azione.

Uspešno delovanje letalstva v severni Afriki

Posrečeni izpadi posadke v vzhodni Afriki

Vojno poročilo št. 462

Glavni Stan Oboroženih Italijanskih Sil poroča:

Na bojišču pri Tobruchu znatno delovanje našega topništva. Nemške in italijanske zračne sile so uspešno obstreljevale pri Tobruchu, Marsa Matruh, Giarabubu in Sidi el Baraniju skladišča streliva, topniške postojanke, taborišča čet in prevozne parke. Nemški lovci so napadli letališče pri Sidi el Baraniju in so uničile na tleh eno letalo tipa Hurricane.

Ponoči so sovražna letala zopet preletela Palermo in odvrkla nekaj bomb, ki pa so skoraj vse padle v morje. Škode je malo in nobene smrtnih žrtve. Žrtve med palermskim prebivalstvom, ki jih je povzročil predsinotni polet so narasle na 27 mrtvih in 38 ranjenih. Zadržanje prebivalstva v pogledu mira in discipline je bilo vzorno.

V Vzhodni Afriki so naši oddelki, ki pripadajo posadki v Sella in Kulkvabertu napravili izpad in razkropili sovražne oddelke. Na bojišču

so zaradi pogumnega boja »Bremsec« nepoškodovane dospele na cilj. Del posadke je rešen.

Prodiranje Fincev

Helsinki, 9. sept. AS. Z bojišča poročajo o velikih uspehih generala Heinrichsa, ki poveljuje finskim četam, ki se bijejo na reki Svire. Fincem se je posrečilo sovjetske čete presenetiti, ker niso pričakovale tako močnega sunka od finske strani. Finci delajo po načrtu, ki je bil izdelan že v juliju. Prebivalstvo navdušeno pozdravlja finske čete. Finci so zajeli zlasti veliko težkega topništva. Sovjeti niso imeli časa uničiti polja in bodo Finci pospravili bogato žetev.

Nov poziv Vorošilova prebivalstvu Petrograda

Budimpešta, 9. sept. AS S padcem Schlüsselburga, ki so ga zasedle nemške čete v napadu, se je krog okrog Leningrada popolnoma sklenil. Položaj bivše prestolnice carjev je od dneva do dneva bolj kočljiv. Po poročilih, ki prihajajo iz Stockholma so sovjetske oblasti za obrambo Petrograda, Odese in Kijeva ukazale mobilizacijo vsega prebivalstva teh mest, vštete ženske in otroke. Od teh mest je najbolj neposredno ogrožen Leningrad in najnovejši pozivi maršala Vorošilova razodevajo težavnost položaja.

Sedaj je Kijev na vrsti

Bern, 9. sept. AS. Po poročilih iz Moskve pravijo, da Schlüsselburg ni zaseden, pač pa da je pretrgana popolnoma vsaka zveza med Leningradom in Mosko. Dalje pričakujejo, da bo vsak čas napaden tudi Kijev od nemških armad.

Napad na romunsko prestolnico

Bukarešta, 9. sept. AS. Sovjetski napadi na Bukarešto so se pretekle noč trikrat ponovili. Prvi napad je bil ob enajstih ponoči in sicer ga je izvedlo pet letal. Napad pa je zlomila protiletalska obramba. Ob eni se je napad ponovil in tedaj je padlo nekaj bomb, ki so bile v naglici vržene na prazen prostor in zato niso povzročile nobene škode. Po tretji uri je bil tretji napad. Samo ena sovražna bomba od štirih ali petih, kolikor jih je bilo vrženih, je eksplodirala in zadela tekstilno tovarno »Silva«, ki leži v predmestju. Del tovarne se je podrl.

Minister Farinacci v Hannovru

Hannover, 9. sept. AS. Italijanski minister Farinacci je imel v mestni dvorani pred zbranim občinstvom predavanje, v katerem je povedal med drugim sledeče:

»Mi nismo samo odločeni, da bomo pobili sovražnika kjer koli, ampak da tudi preobrnemo Maginotovo in Stalinovo črto nerazumevanja, da se hočemo le braniti proti gospodarskemu in socialnemu nasilju in uničiti judovsko in boljševiško zamisel družabnega reda, ki hoče zastrupiti naše duhovno delo.« Odgovoril je hannoverski Gauleiter, ki je podčrtal bivanje italijanskega ministra v Hannovru, kar ne dokazuje le istovetnost italijanskih in nemških kulturnih pogledov, ampak je tudi skupna manifestacija iste politične volje. Nato je Gauleiter poveljeval Mussoliniju in Hitlerja, ki sta kot šefa revolucije popolnoma spremenila svoje naloge.

Razkroj se bo na sovjetski fronti kmalu pokazal

Usodne vojno gospodarske posledice dosedanjih osvojitvev na vzhodu

Rim, 9. sept. AS. »Popolo di Romac« razmotriva vojaški položaj na ruskem bojišču. Njegova značilnost je, kakor pravi list, da se velikanska bitka brez prestanka nadaljuje že čela dva meseca med Lednim morjem in Črnim morjem. Sovjetske vojne sile so utrpeli grozne izgube. Izgubili pa bi izpred oč bi bistveni značaj vojne na vzhodu, ko ne bi upoštevali vrednosti in vpliva gotovih objektov, ki so jih Nemci dosegli in zasedli ali ki bodo v najkrajšem času zasedeni.

List poudarja, da ni več ne velja teorija, po kateri bi prostor in razdalje bile naraven zaveznik Sovjetov. Prav tako za odločilni uspeh ni treba, da zavezniki zasedejo vse ogromni prostor Sovjetske Rusije, ampak je dovolj, da zasedejo tiste pokrajine, ki so vojaško in življenjsko bistvene. Te pokrajine pa so zavezniški deloma že zasedli, deloma pa so se jim zelo približali. Ne smemo pre-zreti, pravi list, da je samo Ukrajina Rusiji pre-ekrbovala polovico vse njene žitne letine. Popolna izguba Ukrajine bo torej imela katastrofalne posledice za celotno Sovjetijo. Na desnem bregu Dnjepra je sovražnik izgubil tudi Krivojrog, ki je Sovjetom dajal 61% vsega železa. Razen tega je bila uničena ogromna električna centrala Dnjepro-etroj, ki je nudila električni tok zelo številnim industrijam, ki so delale za narodno obrambo, pa ne le na desnem, ampak tudi na levem bregu Dnjepra in še dalje v samem donskem bazenu. Donski bazen, ki daje 80% premoga Sovjetski Rusiji, je že danes resno ogrožen od zavezniških vojsk.

Na severu je Leningrad obkrožen. Znano je, da je v Leningradu bila zelo množična vojna industrija, posebno za mehanične zgradbe. Leningrajske ladjedelnice so zgradile večino sovjetskih ladij. Trenutno sta bili v ladjedelnicah v gradnji dve veliki oklopnici po 35.000 ton, ena nosilka letal, štiri križarke in veliko število rušilcev in podmornic. Čeprav mesto še ni zasedeno, je delo v ladjedelnicah ustavljeno in brez haska. Čim pa bo mesto padlo, pa bo sovjetski vojni stroj zadobil nepopravljiv udarec in posledice tega se bodo skoraj pokazale na celotni fronti.

Na osrednjem predelu bojne črte leži moskovsko industrijsko področje, ki je tudi že naravnost ogroženo, saj se nemške divizije nahajajo že onstran Smolenska.

Res je, da bi se sovjetske čete mogle upirati tudi še v uralski pokrajini, kjer je tudi še številna industrija. Toda ta obramba ne bi imela velikega pomena več za celoten potek vojne, če bi enkrat bila zasedena celotna evropska Rusija s svojimi petimi milijoni kvadrat. kilometrov in z vsem svojim brezmejnim naravnim bogastvom. Nemški vojni stroj bi dobil toliko hrane, da bi poslej vsak nadaljnji odpor bil brezpomemben.

»Do sedaj traja vojskovanje z Rusijo šele enajst tednov. Toda njene vojaške zaloge in njena obramba je že toliko omajana, da je le še vprašanje časa, ko se bo pokazal popolni razkroj tudi na fronti.«

Amerika posega čez Atlantik

Monrovia v Liberiji, 9. sept. DNB. Izšlo je, po poročilu United Pressa, večje število inženirjev, ki pripadajo vseameriški zračni družbi. Ti inženirji imajo nalogo, da zgrade letališča in zračna oporišča za letala, ki lete iz Združenih držav čez južni Atlantik na bližnji vzhod. Govori se, da bo ob zapadni obali Liberije v kratkem zgrajeno več letališč. (Liberija je samostojna zamorska republika s 95.000 km² in nekaj manj kot dva milijona prebivalcev. Leži južno od Dakarja na tako zvanj Poprovi obali, ki je med angleško kolonijo Siera Leona in pa med francosko Slonokošeno obalo Dežela je v političnem in gospodarskem pogledu popolnoma pod vplivom Anglosasov.)

Rim, 9. sept. AS. Vojaški kritik »Newyork Timesa«, ki govori o ameriškem razmahu v

v Uolchehitu je naš napad iz zraka s strojnimi sovražniku povzročil velike izgube.

Ladja »Esperia« je bila v Sredozemlju potopljena od sovražne podmornice. Spremenje ladje so rešile skoraj vso posadko in osebe, ki so se nahajale na ladji.

Kraljevo letalstvo je pretekle noč napadlo pomorska oporišča na Malti. Izbruhnili so požari in je škoda velika. Vrnili se ni eno naše letalo.

Gibraltarska ožina je praktično neuporabna

Tanger, 9. sept. AS. Potniki, ki prihajajo iz Gibraltarja, pripovedujejo, da od tistega dne dalje, ko so Nemci potopili 23 angleških ladij v vzhodnem Atlantiku, v Gibraltar ne prihajajo več nobene spremiljave. Vprašanje ladijskega prometa je za Angleže zelo kočljivo. Pomorski promet v ožini je omejen na progo nekaterih malih ladij in še te najrajši plovejo ponoči v skupinah po tri ali štiri.

Hrvatski delavci v Nemčiji

Zagreb, 9. sept. AS. Od 20. maja do 20. junija je s Hrvaške odšlo v Nemčijo 46.291 delavcev, med njimi 4.920 žensk. Večina so bili rudarji.

Pozabljena vojna

Pod tem naslovom objavlja dunajski dnevnik »Neues Wiener Tagblatt« od svojega soizdavnika naslednje poročilo iz Avignona: »Sedimo v kmetijski gostilni južno od Avignona. Nedelja je in kmetije pijejo svojo pinard, katerega potrebojo so baje pred dnevi racionirali. Gostilničar in kmetije zmagujejo z glavno. Do njih vladni odlok se ni prišel. Tu je vina dovolj. Zakaj bi ga bilo treba tudi racionirati? Tako ni samo z vinom, temveč z vsem. Z jajci, maslom, mesom in povrtnino. Tu na deželi nihče ne vprašuje za živilske izkaznice. Ljudje jo vzamejo, če jo že postavijo na mizo. Nihče je pa od tebe ne zahteva pri naročilu jedi. Kakor nepremostljiv prepad leži cesta med bližnjim mestom in sito vasjo.

Kaj pa tudi vedo ljudje na deželi o vojni? Gotovo, časopisje se zmeraj poroča, da vojna nekje še vedno divja. Toda zaupanje ljudstva v časopisje je po kapitulaciji tako padlo, da ga kmet komaj še pogleda. On živi čisto svoje življenje in se je bolj zaprl, kakor poprej. Izolacija se mu je posrečila še lažje, ker je zveza mesta z vasjo radi pomanjkanja bencina skoraj popolnoma prenehala. Stari kmetije nečejo več nobenih zvez z drugim svetom. V vasi se je vrnilo tudi nekaj ljudi, ki so čuli, da človek na deželi dobi še vedno več za hrano, kot pa v mestu in da je še vedno precej kmetijskih hiš in poslopij brez gospodarjev ter da se človek brez vsega lahko vanje kar naseli in da naslednjega jutra že lahko dobi sveže mleko in jajca. Ljudje pa nimajo nobenega pojma o tem, kaj je to kmet in prav nič ne vedo, da je treba na deželi trdo prijeti za delo, če hoče človek priti do pridelka.

Po mestih, vse do Marseilla, so nabiti lepaki Petainove vlade, ki govorijo o narodni revoluciji in ki pozivajo ljudstvo na sodelovanje za dobrobit naroda. Govore tudi o obnovi, novem rojstvu in vstajenju. Vlada se trudi, da bi svoje ljudstvo izrgala iz omrtvosti. Kmetijsko ljudstvo pa noče ničesar drugega, kakor svoj mir. Ljudje so veseli, da se sedaj tako malo avtomobilov. Nočejo, da bi zanje vedel zunanji svet. V vsakem novem pozivu, geslu, vidijo nove nemire, novo vojno, nove skrbi. Nezaupni so napram vsemu, kar prihaja iz mesta. Ni-

komur več ne verjamejo, kakor samemu sebi. Bili so namreč prevečkrat pošteno nalogani. To se sedaj krvavo mašuje.

Tudi na vojno hočejo z vso silo pozabiti. To se jim posreči tem lažje, ker nimajo nobenih skrbi s prehrano in se hočejo pred vsemi hermetično zapreti. Za vojno na Vzhodu čujejo samo od daleč. Oni vedo, kaj je vojna in so jo ponovno izkusili. Njihovi sinovi so padli za Angleže pri Dunquerque, zatem so pa sodoživeli umikanje milijonov na deželnih cestah. In ravno zato, ker so vojno spoznali v vseh njenih strahotah, hočejo sedaj s silo nanjo čimprej pozabiti. To je razumljivo. Da se sedaj v borbah na vzhodu odločuje usoda Evrope, komaj razumejo. Ne vedo pa tega, da bi še ne bilo njihovega miru in njihove izolacije, če bi bili Rusi zmagali. Tako daleč ne sega njihova politična vzgoja. Tudi ne slutijo, da jih je nemška armada rešila pred kaosom v Franciji. Tudi tega ne, da je hitro nemško napredovanje preprečilo izvedbo načrtov moskovskih plačancev. Od kod pa naj tudi vedo? Ne poslušajo nobenega radija in tudi časopisov ne čitajo. Po kapitulaciji Francije še celo ne.

Tako žive iz dneva v dan. Obdelujejo slabo svoja polja, hranijo živino, pijejo pinard in razpravljajo o cenah, ki jih dobe za svoje pridelke od verzičkov. Prava trgovina zanje več ne obstaja. V njej vidijo prevaro francoskega kmeta. Tudi vedo, kako je padla kupna moč franka. Zato je pa tudi čisto razumljivo, da morajo dobiti za svoje pridelke višje in odgovarjajoče cene. Oni so realisti in računajo samo z dejstvi. V pobijanju verzičstva gleajo samo tlačenje kmeta. Pri tem jih hujskajo tudi sami verziči, ki jih vzdržujejo promet med mestom in vasjo in kmetom prinašajo stvari, ki jih drugače ni več dobiti za noben denar in tudi ne z nakaznicami. Tako vojno, ča, kavo, tobak, usnje in blago za obleke. Tako je tu na deželi pravica — krivica in krivica — pravica. V teku je sprememba vseh vrednot. Kmeta so predolgo časa lagali. Sedaj je izgubil vero. Vse predolgo časa so ga tudi začeli. Zato bo preteklo še več desetletij, preden ga bodo zopet pridobili za skupnost.

Italijansko madžarsko prijateljstvo

Budimpešta, 9. sept. AS. Skupina Fašistične vseučiliške mladine na povabilo tamkajšnjega univerzitetnega odbora te dni obiskala Budimpešto. Sprejem je bil zelo prisrčen in je pokazal, da je vez med obema mladinama že zelo tesna in prisrčna.

Turški optimizem

Stockholm, 9. sept. DNB. Po glasovih švedskih listov, ki dobivajo poročila od svojih dopisnikov iz Ankare, je mogoče sklepati, da v Turčiji prevladuje mnenje, da se bo tudi še čez bodočo zimo Turčija mogla držati izven vojne.

Angleška letala nad Nemčijo

Berlin, 9. sept. AS. Preteklo noč so britanski bombniki vrgli gotovo število bomb nad zapadno in srednjo Nemčijo ter zlasti pokrajino Kassel. Zrtve so med civilnim prebivalstvom.

Angleži zasedli Spitzberge

Lizbona, 9. sept. AS. Angleži uradno poročajo, da so se britanske in kanadske čete izkrcale na Spitzbergh. Številni rudarji, ki so s svojimi družinami bili na otočju, so bili prepeljeni na Angleško, kjer bodo morali delati za zaveznika.

Romunija na novih potih

Bukarešta, 9. sept. AS. V radijskem govoru, ki ga je imel podpredsednik vlade M. Antonescu, je bil podan pregled dela, ki ga je vlada maršala Antonesca v enem letu dosegla. Vlada je dala monarhiji nove zanesljive temelje s tem, da je zopet pomagala do veljave tradicionalni spoštljivosti, treznosti in resnosti, ki so od nekdaj odlikovale romunski narod. Maršal je zunanje politično napravil pravilno izbiro, ker se je naslonil na Italijo in Nemčijo, kar mu je omogočilo pridobiti za Romunijo nazaj Bukovino in Besarabijo. S tem pa je zagotovil veljavo dežele tudi na drugih mejah. Maršal je skrbel tudi za begunce. Zagotovil je boljše gospodarsko razmerje z drugimi državami in je z umestnimi pogodbami z Nemčijo dvignil gospodarski razvoj v deželi. S preiskavo o premoženju nekdanjih veljakov in z odločnim tischenjem sleherni korupcije je popravil škodo, ki jo je napravil prejšnji režim romunskemu narodu. Prav tako je skrbel za nacionalizacijo individualne posesti. Presnoval je armado in visoko dvignil njeno borbenost ter jo pripravil za velike narodne osvoboditve. H koncu je podpredsednik izrazil zahvalo maršalu za dovršeno delo.

Obisk pri Lavalu

Pariz, 9. sept. DNB. Poslanik Abetz je v bolnišnični obisk Lavalu in se je z njim del časa razgovarjal. Zdravniki so z zdravstvenim stanjem Lavalu in Déata zadovoljni. Danes je v »Ouvrec izšel prvi članek Déata, odkar je bil na njega izvršen atentat. V tem članku Déat opisuje vtise, ki jih je imel ob napadu na njega in na Lavalu.

Smrtna sodba v Belgiji

Bruselj, 9. sept. DNB. Vojno poveljstvo št. 673 je zaradi nasilnih dejanj in nedovoljenega posejdanja orožja obsodilo na smrt v Roubaixu rojenega Jeana Batista. Omenjeni je z orožjem v roki napadel pripadnika nemške vojske.

Vojvoda Windsorski v Kanadi

Washington, 9. sept. DNB. Britanska agencija poroča, da bo vojvoda Windsorski obiskal dne 25. septembra mesto Alberto v Kanadi, kjer ima svoje posestvo. Med potem se bo ustavil tudi v Washingtonu, kjer namerava prebiti en dan. Stanovalec bo v angleškem poslanstvu.

V Iranu ne gre vse gladko

Monakovo, 9. sept. AS. »Münchener Neueste Nachrichten« poroča, da pogajanja med iransko vlado in med angleškim in sovjetskim poveljstvom ne potekajo gladko, ker iranska vlada ni pripravljena sprejeti neustajnih pogojev, ki jih hoče diktirati London in Moskva. List tudi piše, da vlada nesoglasje med samimi Angleži in Rusi, ker so sovjetske čete zasedle predele, ki so po sporazumu bile določene za Angleže.

Kakšna bo letošnja žetev v Evropi

»Mlada Evropa«, ki izhaja v hrvaščini v Berlinu, objavlja članek o letošnji evropski žetvi. V njem je naglašeno, da gleda letos Evropa z mnogo večjim zadovoljstvom na žetev, kakor je mogla lani. Čeprav vreme nekaj časa ni bilo ugodno in je zadržalo neprijetno pomladno vreme zlasti ozimino, so topli tedni v začetku poletja mnogo pripomogli, da je bila žetev marsikje zelo dobra. Naglašajo celo, da smemo pričakovati izredno dobro žetev. Kmetijsko lice Evrope je zdaj povsem drugačno, kakor pred letom. Zdaj je mogoča enotna obdelava polja, kar je pokazalo že lepe uspehe.

Dežele v severni in zapadni Evropi so kljub vsem vojnim težavam posejale svoja polja v zadovoljivem obsegu. Te dežele so se v letih vedno večje industrializacije navadile kupovati kmetijsko blago v prekomorskih deželah, ki lahko producirajo ceneje. Zato je pridelavec v evropskih deželah začel nazadovati in kmečko prebivalstvo je zašlo v hudo krizo. Kmečka mladina je odhajala v mesta, kjer je iskala zaposlitve v industriji in trgovini. Že svetovna vojna je pokazala nevarnost takšnega razvoja in nova Nemčija je prav tako kakor fašistična Italija napela vse sile, da bi se kmetijsko osamosvojila. Pospeševali sta svoje kmetijstvo na vseh področjih in dosegli takšen napredek kakor nobena druga država z izjemo Nizozemske, ki je svojo produkcijo tudi silno povečala. Italija in Nemčija sta sedaj neodvisni od prekomorskega uvoza.

A tudi glede ostale Evrope je treba pristaviti, da kljub vsem težavam ni v toliki meri odvisna od prekomorskih zalog žita, kakor bi se morda zdela tudi po statističnih podatkih. Vedeti je treba, da je največ prekomorskih življenjskih potrebščin kupovala Anglija, kar upošteva statistika šveda skupaj s kontinentalno Evropo. Kar se te same tiče, je berlinski zavod za raziskavanje konjunkturo dočkal, da prideluje že 90 odstotkov svojih potreb

Gospodarstvo

Novi predpisi za preskrbo s svinjino v Italiji

»Uradni list v Rimu« prinaša zakon, ki odreja nove smernice za preskrbo s svinjskim mesom. Pravi, ki so namenjeni zakolu, so vinkulirani v korist ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo in lastniki prašičev morajo prijaviti vse glave, ki so pripravljene za zakol, v kakršni teži in ki ne presegajo teže 180 kg razen nekaterih vrst živinorejcev. Prašiče, teže nad 180 kg, ki so bili v hlevih dne 4. septembra, je treba prijaviti v 10 dneh in postopno izročiti sektorju za gojitve živali — FNCPA. Da bi se doseglo stalno število števila živine, morajo rejci prijaviti živalski sekciiji CPPA s posredovanjem občine vse izpremembe v stanju živine, ki so nastopile po 1. juliju 1941. Prodaja za domače svrhe je dovoljena samo pri komadih, ki ne presegajo teže 80 kg. Zakol je dovoljen šele po 3 mesecih po nakupu. Iz tega pa so izzeli: 1 prašič za družino z do 6 člani, 2 prašiča z družino do 12 članov in 3 prašiči za družino z več družinskimi člani.

(FNCPA: to je okrajšava za nacionalno zvezo trgovcev z živino in proizvajalci, CPPA je pa pokrajinski konzorcij mesarjev).

Izgube ruskega trgovskega brodovja

Dne 30. junija 1939 je šlo rusko trgovsko brodovje 716 ladij z 1.320.000 tonami. Imelo je torej manj ladij kot grška mornarica. Z aneksijo Estonije in Latske se je brodovje povečalo za 103.000 ton, ostane ladij teh držav pa so zaplenili Angleži. Sovjeti so v zadnjih letih poskušali modernizirati svoje brodovje in zgraditi nove močne enote. 35% vseh ladij služi za prevoz nafte. Večinoma pa so tudi to majhne ladje, kajti povprečno znaša to naša sovjetskih ladij 1700 ton. Za prekoceansko službo je imelo rusko brodovje samo 364 ladij, od tega 60 potniških, 18 petrolejskih in 8 hladilnic. Petrolejskih ladij je bilo 28 s 133.000 tonami in eicer večinoma v Crnem morju.

Skupno je torej imela sovjetska trgovska mornarica 150 ladij s 420.000 tonami za Crno morje, 84 ladij z 270.000 tonami za Baltsko morje, 100 ladij z 90.000 tonami za Estonsko in Latsko, 100.000 ton ladij pa je bilo v Vladivostoku. Ostanek se je razdelil na Murmanski, Arhangelski in razna ribiška pristanišča (350 ribiških ladij).

Nemci so uničili 43 ladij v Baltskem morju s

Italijanščina brez učitelja

Še o rabi nedoločnika.

Snoči smo obdelali nedoločnik kot velednik, kot absolutni nedoločnik in kot samostalni. S tem pa pravega poglavlja o rabi nedoločnika niti začeli nismo. Preostaja nam namreč še vsi ostali številni primeri rabe nedoločnika, ki so podobni francosčini in nemščini in ustrezajo le deloma slovenski rabi.

Predvsem nam je ločiti primere, ko stoji italijanski nedoločnik s a m, to je, brez predloga, od primerov, ko ga rabimo s predlogom.

Nedoločnik brez predloga.

1. Nedoločnik stoji v italijanščini brez predloga (infinito puro — čisti nedoločnik) za naslednjimi glagoli:

Volere (hoteti), potere (moči), sapere (vedeti), dovere (morati), conviene (spodobiti se), bisogna (treba je), è d'uopo (potrebno je), desiderare, bramare (želeiti), solere (navajati), ardere, osare (drzniti, upati se).

Primeri: Voglio scrivere — hočem pisati. Non posso mangiare — ne morem jesti. Devo scrivere — moram pisati. Bisogna pagare — treba je plačati. Desidero entrare — želim vstopiti. Egli suole fumare una sigaretta dopo il pranzo — navajen je pokaditi cigareto po kosilu. Osava appena prendere del pane — komaj si je upal vzeti kruha.

Kakor vidimo, je v zgornjih primerih slovensko izražanje z nedoločnikom ne samo mogoče, ampak tudi pravilno (srbski vpliv je: hočem, da pišem — hoću da pišem). — Pogoj za takšno rabo pa je seveda, da gre v obeh delih stavka (hoteti — pisati) za isti osebek (n. pr. jaz hočem — jaz pišem). Če sta oseba različna (n. pr. jaz hočem, da on piše), je nedoločnik za drugi del prav tako nemogoč v italijanščini kakor v slovenščini in je treba drugi del v obeh jezikih izraziti z odvisnim stavkom: jaz hočem, da ... — vžglo che egli scriva.

2. Nedoločnik se rabi brez predloga tudi za glagoli: intendere, sentire, udire (slišati), vedere (videti), fare (storiti), lasciare (pustiti).

Primeri: Lo sento cantare — slišam ga peti. Lo vidi cadere — videl sem ga pasti. Mi faccio portare un caffè — dam si prnesti kavo. Lasciatemi passare — pustite me (iti) mimo (skozi).

Slovenščina dopušča v zgornjih primerih dvoje: ali rabo nedoločnika ali pa tvorbo odvisnega stavka: slišim ga, da (ali: kako) poje; vidi sem ga, da (ali: kako) je padel. Pustite, da grem skozi (mimo).

3. Nedoločnik se rabi brez predloga naposled tudi za pomožnikom essere (biti), če mu sledi kak prislov: è meglio (bolje je), è peggio (huje je), è difficile (težko je), è facile (lahko je).

Primeri: È meglio restar a casa — bolje je, ostati doma. È peggio tacere — huje je, molčati. È difficile non rispondere — težko je, da ne bi odgovorili. È facile fare la traduzione — lahko je napraviti prevod (= prevesti). È meglio vivere un giorno da leone che cento anni da pecora — bolje je živeti en dan kot lev kakor sto let kot ovca.

Letos bodo skoraj vse evropske dežele že pridelale dovolj glavnih kmetijskih sirovin, živeža in krmil. To velja predvsem za krompir in žito. Prejšnja jugoslovanska področja so imela letos posebno dobro žetev, čemur je mnogo pripomogla nemška organizacija.

Mnogo boljše letino pričakujejo tudi na bivšem Poljskem. V Nemčiji sami je letošnja letina zelo dobra. Preskrba z mesom, mastjo in jajci je naloga bodočega dela. Poskušali bodo pridelovati čim več živinske krme, s čimer se bo produkcija mesa, masti in jajc znatno povečala.

122.000 tonami, drugih 47 pa je bilo hudo poškodovanih. Niso pa znane točne številke o izgubah v Crnem morju. Nemški listi cenijo, da znašajo izgube v baltskem morju 50%, ostalih 50% pa je hudo poškodovanih. Računati je, da je potopljenih in poškodovanih okoli 400.000 ton ladjevja. Tako je izračunati, da je Rusija izgubila 40% svojega trgovskega brodovja. (Piccolo.)

Poštni promet med Italijo in Hrvaško. Po poročilu agencije Stefani se bo dne 10. septembra začel popolnoma redni poštni promet med Italijo in Hrvaško.

Jugovzhodna Evropa. Zadnja, avgusta števila mesečnika Jugovzhodna Evropa, katero sta ustanovila J. Cossuta in prof. Umberto Urbani, je posvečena zagrebškemu sejmu. Posebno veliko prostora posveča mesečnik tudi naši ljubljanski pokrajini. Objavljenih je nekaj slik iz pokrajine ob enem s člankom dr. Andreja Budala: »Italijanski kulturni dar Slovence« v italijanščini. — Kakor nam sporočajo, bo prihodnja številka posvečena Ljubljani in njenemu velesejmu ter bo izšla za velesejem.

Tipizirani proizvodi italijanske tekstilne industrije. Na konferenci italijanske tekstilne industrije v Benetkah je predsednik nacionalnega sindikata italijanske tekstilne industrije, Buratti, povedal, da izdeluje sedaj po naročilu oblasti italijanska tekstilna industrija okoli 1000 raznih vzorcev, katerih sestavina je točno določena. Od vseh surovin se mora 75 % porabiti za izdelovanje tipičnih snovi, dočim je 25 % lahko porabljenih za izdelovanje luksuznega in fantazijskega blaga in izvoznih predmetov. Ob enem z določitvijo vzorcev so določene natančne tudi cene. Računajo, da bodo sedanje nizke cene omogočile Italiji tudi po vojni nadaljevati z izvozom in ga celo povečati.

Finančna okrepitev italijanskega filmskega gospodarstva. Kot znano je pri Banca del Lavoro poseben samostojen filmski oddelček, kateremu je država dala na razpolago znatna sredstva. Sedaj je ta dotacija zvišana za nadaljnjih 30 milijonov lir, katere bo država vplačala v petih letnih obrokih po 6 milijonov lir. Znesek v isti višini pa bo dala tudi banka sama. Poleg tega more IMI (Istituto Mobiliare Italiano), ki se peča s srednjemercim kreditom, dati kredite za napravilo ali izboljšanje filmskih naprav (zgradbe, ateljeji), dočim obstaja še poseben konzorcij, ki lahko daje posojila v obliki predupjov, ta konzorcij je tudi v IMI. Država garantira kredite obeh zavodov do zneska 100 milij. lir. Namen teh ukrepov je predvsem povečati domačo filmsko proizvodnjo.

Hrvatsko-romunski trgovinski sporazum. Med Hrvaško in Romunijo sklenjena trgovinska po-

Berilo.

Scommesse originali.

Nella villa di un conte erano riuniti in convegno tre signori dell'alta aristocrazia.

Dopo il pranzo e quando avevano discretamente bevuto, secondo il loro costume cominciavano a scommettere.

Il conte disse che ognuno di loro doveva proporre un cosa, che doveva essere compiuta subito, ovvero, al contrario, si doveva pagare una multa. Tutti ne furono contenti, ed uno, per cominciare, gridò:

— I cappelli nel fuoco o duecento lire di multa.

Nell'istesso momento quattro cappelli volarono nel fuoco del caminetto.

Il secondo disse:

— Tutti i fazzoletti nel fuoco o mille lire di multa.

Il conte comandò:

— Tutte le scarpe nel fuoco o cinquemila lire di multa.

Così tosto alle quattro paia di scarpe toccò l'istessa sorte dei cappelli e dei fazzoletti.

Finalmente, senza alcuna agitazione, il quarto disse a sua volta:

— Tutti i denti nel fuoco o diecimila lire di multa e nell'istesso tempo si levava la dentiera e la gettava nel fuoco.

Gli altri tre, meravigliati, versarono ognuno diecimila lire per l'originale scommessa.

Pripombe.

* na sestanku, v družbi. — * nekoliko. — * po. — * ne prevedemo; prim. naslednja nadaljevanja našega tečaja: — * a tem. — * istesso nam. stesso: če prodigujo, in' sledi beseda, ki se začneja z »a impura«, stopi pred »a tako imenovani prostetčni i': »n Spagnu« in »Ispagna l. pod. V zadnjem času se ta raba opušta. — * mali kamin. — * je zadel. — * ko je prišla vrsta nauj.

Ključ k vaji v 81. nadaljevanju.

Obljubiti in dati sta različni stvari. Branje dobrih knjig je mladini koristno. Nisem se mogel držati, da ne bi pogledal. Vi lahko govorite. Blaznost je, če hoče kdo vse vedeti. Naučiti se je treba, da se ne dotakneš tistega, kar vidiš. Da se vrne(mo) domov, kakor da ni nič. Takšnega vina? Da bi ga imel(i)! Sredi med besedo in dejanjem je morje. Neiskrenost je, če imaš eno na ustnicah in drugo v srcu. Ob zori pojo ptice. Prispeli smo v cerkev, ko se je maša začela. Pri vstopu v hišo sem videl svojega psa. Soditi druge je lažje kakor spoznati lastne napake. Radodarnost ni v tem, da mnogo daješ, marveč v tem, da o pravem času daš. Odsli smo pri sončnem vzhodu. S tem, da si preveč prizanesljiv, tvegaš, da boš pokvaril svoje otroke (glede »d' guastare« — prim. naslednje nadaljevanje našega tečaja). Ob koncu meseca napravimo vedno račun. S pomotami se učimo. To zavis od tega, ker (ali: da) ni imel dobre vzgoje.

Primerjajte slovensko izražanje z italijanskim!

godba velja do 31. julija 1942. Kontingenti hrvaškega izvoza so naslednji: 1000 ton strojnih izvečkov, 60.000 ton železne rude, 800 ton magnezita, 500 ton ferocilicija, 100.000 bukovih železnih pragov (od 1. novembra 1941 dalje), 50 ton triklorotilena in drugega blaga v vrednosti 30 milijonov kun. Nasprotno pa bo Romunija dobavila Hrvaški: 10.000 ton petroleja, 500 ton bencina 70—73 oktanov, 16.000 ton bencina za avtomobile, 3000 ton težkega bencina, 600 ton belega špirta, 10.000 ton Diesellovega olja, 11.000 ton kurilnega olja, 5000 ton asfalta, 8000 ton mineralnega olja, 1300 ton parafina, 50 ton butana in drugih plinov in za okoli 4 milijone kun raznih drugih izdelkov. Istočasno je bil sklenjen tudi plačilni sporazum. Preračun obeh valut je naslednji: 100 kun je 800 lejv pri vplačilu in 100 kun je 295 lejv pri izplačilu. Ta tečaj se lahko spremeni s sporazumom obeh narodnih bank. Obe lahko dajeta na klirinška dobroimetja do 15 milij. kun in 45 milij. lejv predupjov. Kompenzacije so izključene.

Proizvodnja povrtnin. V prehranjevalni neodvisnosti imajo vedno bolj važno vlogo povrtnine. Nacionalna produkcija je v Italiji lani znašala: artičoke 684.000 met. stotov, šparglji 115.000 in druge povrtnine 1.142.000 met. stotov, proizvodnja zelja je znašala 4.354.000 stotov, kolerab 2.470.000, čebule 1.558.000 met. stotov. Sveže zelenjave je bilo producirane: 639.000 stotov boba, 343.000 stotov fižola in 703.000 stotov graha. Proizvodnja paradiznikov je znašala 11.089.000 met. stotov in 3.070.000 stotov melon.

Hrvatskošvicarska trgovinska pogajanja. Dne 1. septembra so se začela trgovinska pogajanja med Hrvaško in Svico. Pogajanja potekajo dobro in se nanašajo tudi na plačilni sporazum med obeh državama. Zanimivo je, da se za medsebojno izmenjavo blaga ne bodo vzeli kot podlaga kontingenti v količinah, temveč v vrednosti. Poleg tega gre tudi za otajanje hrvaških terjatev v Svici.

Novi krediti Srbske narodne banke. Srbska narodna banka prevzema sedaj menični in lombardni portfelj prejšnje jugoslovanske narodne banke, ki je v likvidaciji in o tem obvešča posamezne industrije trdke in denarne zavode, ki so bili prej točni plačniki, da lahko tudi v bodoče računajo na njene kredite. — Glavni delež ima pri financiranju sedanjih del Državna hipotekarna banka, ki je že začela objavljati svoja mesečna stanja. Od junija na julij so njene hranilne vloge narasle za 19 na 1.062, dočim je gotovina narasla od 327 na 418 milij. dinarjev. Pač pa so se zmanjšala posojila za 2, dolgoročna posojila pa za 6 milij. dinarjev radi odplačil dolžnikov.

Dve novi radijski tvrdki v Belgradu. V Belgradu je bila ustanovljena nova radijska družba z glavnico 20 milij. din: »Radio Beograd« in Tele-radio z glavnico 16 milij. din. Prva družba bo obratovala oddajno postajo na dolge in srednje valove, dočim bo druga delala na kratke valove.

Nova filmska družba v Belgradu. V Belgradu je bila ustanovljena družba Jugovzhodni film z glavnico 2 milij. din.

Nova železnica v Bolgariji. Te dni je pričakovati otvoritve nove železniške proge v Bolgariji od Karnobata do Šumena v dolžini 137 km. To je sedaj druga železnica, ki vodi preko balkanskih gora.

Nemški državni dolg. Iz nemških listov posnemamo, da je dne 31. junija 1941 znašal nemški konsolidirani državni dolg 52.494,7 (31. marca 1941 47.772,3) milij. mark, dočim je znašal višeci dolg 45.028,5 (38.227) milij. mark.

Hrvatska banka. Pri tej banki je, kot znano, večinski delničar Banca commerciale Italiana. Na mesto dr. Jurija Tomašića so postali upravni svetniki banke: Hamlet Vro, Zagreb; Alberto d'Agostino iz Milana, in dr. Ivo Belin, tajnik zagrebške borze. Dr. Belin je bil, kot znano, prej prvi viceguverner bivše jugoslovanske nar. banke.

Na velesejmu je zelo živo

Zaključna pripravljala dela — Graditev dveh novih velikih paviljonov

Dobre tri tedne nas še loči od letošnjega ljubljanskega velesejma, ki se bo začel 4. oktobra. Letošnja prireditev pomenja važen mejnik v dosedanjem razvoju ljubljanskega velesejma, saj bodo velesejski razstavniki paviljoni po 20 letih obstoja ljubljanskega velesejma dobili to pot prvič svojo dokončno obliko, smotno notranjost ter učinkovito zunanost. Že lani na zimo so začeli graditi na mestih, kjer so stale dolge lesene razstavne lope, betonske konstrukcije za nove paviljone. Vsa zidarska dela so se letos nadaljevala in sedaj so trije veliki, izredno dolgi paviljoni že skoraj popolnoma urejeni.

Prvi paviljon gre levo od glavnega vhoda proti Lattermanovemu drevoredu. Drugi paviljon gre ob Lattermanovem drevoredu in je najdaljši. Oba ta paviljona veže lična kupola, pod katero je veža in stranski vhod iz Lattermanovega drevoreda. Tretji veliki paviljon pa gre vzporedno s Celovsko cesto. Leži torej desno od glavnega vhoda. V vseh teh treh razstavnih paviljoni so že vstavljeni okna s šipami in tudi vrata s šipami. Tlak je povsod že izdelan. Ker bodo hodili obiskovalci po sredi paviljonov, so tlakovali srednji hodnik paviljona z velikimi betonskimi ploščami, katerih medsebojne špranje so zalili z asfaltem. V prvem paviljonu, ki leži levo od glavnega vhoda, so sploh vsa tla pokrita z betonskimi ploščami. V ostalih dveh paviljoni pa je prostor, kjer bodo razstavišča, dobil lesen pod. Vsi paviljoni so na zunanji strani pobeženi. V paviljonu ob Celovski cesti pa so tudi že postavljene vmesne stene, ki ločujejo razstavišča. V resnici so to pot pripravljala dela na ljubljanskem velesejmu zelo zgodnja in bo z lahkoto mogoče popolnoma urediti vse tri velike razstavne paviljone do otvoritve velesejma.

V velikanskem trikotu, ki ga ti trije paviljoni oklepajo, leži notranje velesejsko razstavišče. Nasproti glavnemu vhodu stoji paviljon M in N. Ti dve zgradbi sta bili zgrajeni v zadnjih letih in sta zagledali oba paviljona dohila ličnejšo zunanost, hkrati pa sta bila neprimerno trdnjeje zgrajena kakor druge stare in sedaj že podrtle lope. Zato bosta ta dva paviljona začasno ostala. S svojo zunanostjo, ki se sicer ne bo popolnoma skladala z zunanjo

obliko novih paviljonov, ne bosta niti najmanj motila celotnega vtisa velesejma. Za paviljonom M, ki stoji nekoliko levo od glavnega vhoda, je ostal še paviljon zbornice za TOI, ki je bil svoj čas tudi solidno zgrajen. Vse druge zgradbe, ki so bile zgrajene v resnici zasilno, recimo za posamezne tiskarne, in ki so imele povečini značaj barak in lesenih lop, pa se sedaj umikajo novim stavbam, ki so jih v zadnjem času začeli graditi. Takoj za paviljonom N, ki stoji nekoliko desno od glavnega vhoda, gradijo v podaljšku paviljona N, torej nasproti paviljonu zbornice TOI, nov velik paviljon, ki je dolg okrog 30 m in širok 12 m. Na zunanji bo ta paviljon v skladu s ostalimi velesejskimi zgradbami. Gradi ga znana industrija avtomobilov FIAT iz Turina. Ta paviljon bo v nekaj dneh v surovem dograjen, nakar ga bodo začeli urejati podrobneje. Priprave za postavitve strešnega ograjenja so že v teku. V trikotu med glavnim razstavnim paviljonom ob Celovski cesti in med paviljonom M in njegovim sicer samostojno zgrajenim podaljškom paviljona tovarne FIAT pa grade sedaj približno prav tako velik nov paviljon, kakor bo paviljon tovarne FIAT. Ta paviljon, ki ga gradi kemična industrija Montecatini, stoji nekako pravokotno na smer paviljonov M in FIAT. Tudi pri tem paviljonu bodo zidarska dela v surovem v kratkem zaključena.

Že najboljši urejeni del sejmišča je sedaj trikot med levim glavnim paviljonom in med paviljonom ob Lattermanovem drevoredu. Tam so že zrazvali zelene trate in jih posejali s travo. Prav tako so že dvignili pešpot ob vseh treh glavnih razstavnih paviljoni, ki bodo imeli na zunanji strani tudi razstavne prostore. Streha teh odprtih lop bo segala daleč čez pešpot, ki bo zato tudi ob deževnem vremenu suha. Sedaj dela na vseh paviljoni velike število delavcev, ki so zaposleni z zadnjimi pripravami. Prispeli so tudi že nekateri razstavljalci, ki že poskušajo, kako bodo čim bolj učinkovito uredili svoje razstave. Veliko dela da pospravljanje starih lop, od katerih bo ostalo na novo urejenem razstavišču le nekaj takih, ki bodo s svojo zunanostjo še primerne za lepo urejeno razstavišče. Urejen je tudi že mogočen portal, ki bo učinkoval vse drugače kakor dosedanja ograja ob glavnem vhodu.

Sport

Atletsko prvenstvo moštev in poedincev je za nami

Najboljše moštvo ima SK Planina, ki je zasedla z 232 točkami prvo mesto, sledi ji SK Ilirija s 149 točkami in SK Elan s 14 točkami. ZSK Hermes Planina tudi ne bi ogražal prvega mesta.

Drugemu delu lahkoatletskega prvenstva je kakor nalašč močno nagajalo vreme. Ob času mitinga je nalič sicer malo prenehal, toda igrišče je bilo popolnoma razmočeno, po tekalšču in na naletiščih je bilo polno vode. Na atletu pa je slabo vplivalo tudi hladno vreme in se nikakor niso mogli pravilno ogreti. Gledalcev je prišlo na igrišče zelo malo. Z malo zamudo se je tekmovalje začelo s tekmo na 1500 metrov. Košir je tekkel samo za prvo mesto, saj za dober rezultat po takem tekalšču sploh ni mogoče teči. V tej disciplini je presenetil dobri Ilirijan Megušar, ki se je plasiral pred Kienom na drugo mesto. Vrstni red tekmovalcev je bil: 1. Košir (P) 4:20,6, 2. Megušar (I), 4:21, 3. Kien (P) 4:21,6, 4. Glonar (I) 4:24, 5. Sedej (P) 4:27,8, 6. Kocutar (P) 4:30. Točke: P 15, I 8.

Druga disciplina so bile 110 zapreke. Za Ilirijo je tekmoval samo Jager, ki se je za zelo odlično izkazal. O izidu tega teka so bile sode zelo različne, tekmovalcev skoraj nihče ni poznal, saj so zapreke samo redkokdaj na programu.

Tek 110 m zapreke: 1. Lončarič (P) 17,8, 2. Jager (I) 18,7, 3. Lužnik (P) 20,2, 4. Kraner (P) 20,6, 5. Merala (P) 25. Točke: P 15, I 5.

Skok ob palici: Zaradi zelo slabega terena Janež in Milanovič nista preskočila začetne višine in izpadla od tekmovalja. Skakala sta nato še samo Pribovšek za Ilirijo in Kisel za Elan. Prvi je bil Pribovšek (I) 3,00 m, 2. Kisel (E) 2,75 m. Točke: I 6, E 5.

Met kopja: 1. Kraner (P) 48,80, 2. Rigler (P) 45,36 m, 3. Sodnik (I) 44,08 m, 4. Vukšinič (E) 39,32 m, 5. Mlakar (I) 39,32 m, 6. Čuček (E) 39,25 m. Točke: P 11, I 6, E 4.

Tek 100 m: 1. Sušteršič (P) 11,4, 2. Lužický (P) 12,0, 3. Bratož (P) 12,1, 4. Sodnik (I) 12,2, 5. Krenčič (I) 12,3, 6. Bačnik (P) 12,7. Točke: P 16, I 5. Sušteršič je zmagal z velikim naskokom zelo sigurno. Pokazal je, da je odlični sprinter, ter je zmogel teči na boljsem tekalšču in v boljnjih prilikah pod 11.

Met diska: 1. Inž. Stepišnik (I) 37,37 m, 2. Dobovšek (I) 35,05 m, 3. Merala (P) 34,37, 4. Slamič (I) 34,79, 5. Čuček (E) 32,35, 6. Lužnik (P) 32,31 m. Točke: I 14, P 5, E 2.

Tek 1000 m: 1. Obršek (I) 52,9, 2. Skušek (P) 54,4, 3. Pleničar (I) 55, 4. Mravljje (P) 56, 2. Točke: I 10, P 8.

Troskok: 1. Nabernik (P) 12,78 m, 2. Smolej (P) 12,73 m, 3. Lončarič (P) 12,32 m, 4. Kraner (P) 12,18, 5. Pribovšek (I) 11,95 m, 6. Merala (P) 11,59 m. Točke: P 12, I 10.

Štafeta 4x400 m: Tekle so za Ilirijo in za Planino po 3 štafete:

1. Planina I. 3:39,1, 2. Ilirija I. 3:41,0, 3. Planina III. 3:52, 4. Planina II. 3:54, 5. Ilirija II. 3:54,2, 6. Ilirija III. 4:04,8. Točke: P 26, I 16.

Razmerje točk po zaključenem tekmovalstvu je sledeče: Planina 232 točk, Ilirija 149 točk, Elan 14 točk. Planina si je priborila ogromen naskok 85 točk in s tem pokazala, da je najmočnejši klub v ljubljanski pokrajini. Ker pa ZSK Hermes ni tekmoval, to še popolnoma ne drži in se bo smela SK Planina imenovati najmočnejši klub šele tedaj, ko premaga še Hermes. Do tega tekmovalja pa bo v kratkem prišlo.

Med poedinci je dosegla tudi Planina največ prvih mest, 12, Ilirija pa 6. Planina je močno prevladovala v tekih, Ilirija v metih, pri skokih so si pa točke delili skoraj na polovico. Vsi prvaki v posameznih disciplinah so dobili naslov prvaka za letošnje leto ter plakete, ki so jih razdali takoj po končanem tekmovalstvu. Vse tekmovalje je poteklo popolnoma dobro, na rezultate drugega dne, ki so zelo slabi, je vplivalo vreme. Atleti Planine, ki jih je tudi številčno največ, so se pokazali v odlični luči ter jamčijo klubu, da še nekaj časa pri nas ne bo

imel resnega nasprotnika. Veliko zaslug za to ima tudi trener in poštvovalni načelnik lahkoatletске sekcije.

Anton Cerer je v dobri formi. Pred nedavnim je plavalec Anton Cerer v Celovcu v prsnem plavanju na 200 m prehitel evropskega prvaka Balkeja, kar je vzbudilo izredno presenečenje, saj je bil Cererjev čas izredno dober, namreč 2:45,2. 100 m prsno, pri čemer je vso progo preplaval v Pri nadaljnjih tekmovaljih je plavalec Cerer tudi metuljku v času 1:12,6. Na istih tekmah v Celovcu je na 100 m v crawlu dosegel najboljši čas Schröder z 1:00,8.

Zbor slovenskih plavalnih sodnikov. Za pokrajinsko plavalno prvenstvo poedincev v dneh od 10. do 12. t. m. določam naslednj sodniški zbor: vrhovni sodnik inž. Stergar, starter: Trampuš, sodnika na cilju: Dobrota, dr. Bradač, sodnika na obratu: dr. Šef, Košak, sodnika za vaterpolo: dr. Stegnar in Vrankar. — Vsi ostali gg. sodniki se pozivajo, da se stavijo vrh. sodniku na razpolago kot časomerilci.

Razpis ženskega lahkoatletskega prvenstva za naslov prvaka ljubljanske pokrajine. Slovenska lahkoatletska zveza v Ljubljani razpisuje žensko lahkoatletsko tekmovalje za naslov prvaka ljubljanske pokrajine v obliki troboja Planina: Hermes: Elan v izvedbi S. k. Elana v Novem mestu. Tekmovalje bo 14. septembra na Loki v Novem mestu ob 9. dopoldne. V vsaki disciplini lahko nastopita za posamezni klub po dve tekmovalki. Moštvo, ki si pribori največje število točk, prejme naslov prvaka ljubljanske pokrajine. Ocenjuje se vseh 6 mest in sicer prvo mesto 6 točk, drugo 5 itd. V primeru, da dobita dve moštvi enako število točk, odloči večje število prvih, drugih oziroma nadaljnjih mest. Pravico do tekmovalja imajo članice klubov, včlanjenih v SLAZ in tam verificirane. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih SLAZ. Prijave je poslati najkasneje do sobote, 13. septembra, na naslov: Povh Dušan, Novo mesto, Ljubljanska cesta 28. Tekmuje se v naslednjih disciplinah: Teki: 80 m in štafeta 4 x 60 m. Skoki: v dalj in v višino. Meti: krogla (4 kg), kopje (600 g), disk (1 kg). Vrstni red tekmovalja se bo določil pravočasno in to po dogo-

voru med zastopniki klubov. Moštva naj nastopajo v enotnih dresih.

V tekmah za svetovno prvenstvo v welter teži je premagal po točkah F. Cochran dosedanega prvaka Živca. Dvoboje je bil v New Yorku.

Teniški turnir v Salsomaggiore. V nadaljevanju turnirja sta zopet nastopila Smerdu in Sernee-Mairova in sta bila poražena. Smerdu je nastopil v moškem doubleu z Agazijem. Sernee-Mairova pa je nastopila v ženskem singleu druge in tretje kategorije. Rezultati so bili naslednji: Moški single: Scoti: Chitari 6:3, 6:1; Bosi: Caniato 6:4, 6:3; Sada: Belardinelli 6:3, 6:4; Cucelli: Taroni 6:2, 2:6, 6:4; Sada: Rado 6:1, 6:1. Ženski single: Marocco: Manfredi 6:3, 4:6, 6:3; Parmeggiani: Bologna 6:1, 6:2. Moški double: Bossi in Sada: Alberton in Storli 6:1, 7:5; Vriani in Scoti: Smerdu in Agazzi 7:5, 6:4; Taroni in Rado: Pautassi in Medici 5:7, 6:0, 6:4. Mešani double: Parmeggiani in Caniato: Facchinetti in Bossi 6:4, 6:2; San Donnino in Cucelli: Sacchetti in Gatti 6:1, 6:1.

Iz Trsta

Biseri zakonski jubilej sta obhajala v Trstu zakonca Ivana in Karel Mamolo. Oba sta pristna Tržačana, rojena v Trstu. Gospa Ivana, iz rodbine Radačič, se je rodila 6. maja 1862, njen soprog Karel Mamolo pa 6. oktobra 1859. Imela sta svoječasno trgovino s slikami v via Felice Veneziana. Oba sta kljub visoki starosti še bila in čvrsta ter sta obhajala 60letnico poroke v velikem krogu svojih otrok, vnukov in pravnukov. Jubilej biserne poroke je za Trst jako redek, pa je vse mesto z veliko pozornostjo sprejelo novico o srečnem zakonskem paru, ki je v slogi in sreči dočkal tako visoko starost.

Zlato poroko sta praznovala v Trstu 74 letni urar Ivan Giampolini in njegova 68 letna soproga Rozina. V njunem zakonu se je rodilo 18 otrok, od teh jih živi še 8. same hčere, ki so vse poročene. Oba imata še obilo vnukov in tudi že pravnuke.

Kapucinska cerkev na Montuzzi je proslavila v nedeljo 7. septembra praznik Presv. Srca s slovesno službo božjo dopoldne, popoldne pa z veliko procesijo, ki se je vila po griču sv. Justa med nasadi Spominskega parka ob veliki udeležbi ljudi.

Kolesarski praznik. Italijanski kolesarji so si izbrali za svojega patrona in zavetnika Angela varuha. V nedeljo 7. septembra so tržaški kolesarji ta praznik slovesno praznovali. V cerkvi sv. Vincenca Pavelskega je bila slovesna sv. maša, po maši pa je duhovnik ob 12 blagoslovil pred cerkvijo zbrane kolesarje. Bila je tam cela armada tržaških kolesarjev s svojimi kolesi, na katerih so se po blagoslovu odpeljali izpred cerkve v vse smeri.

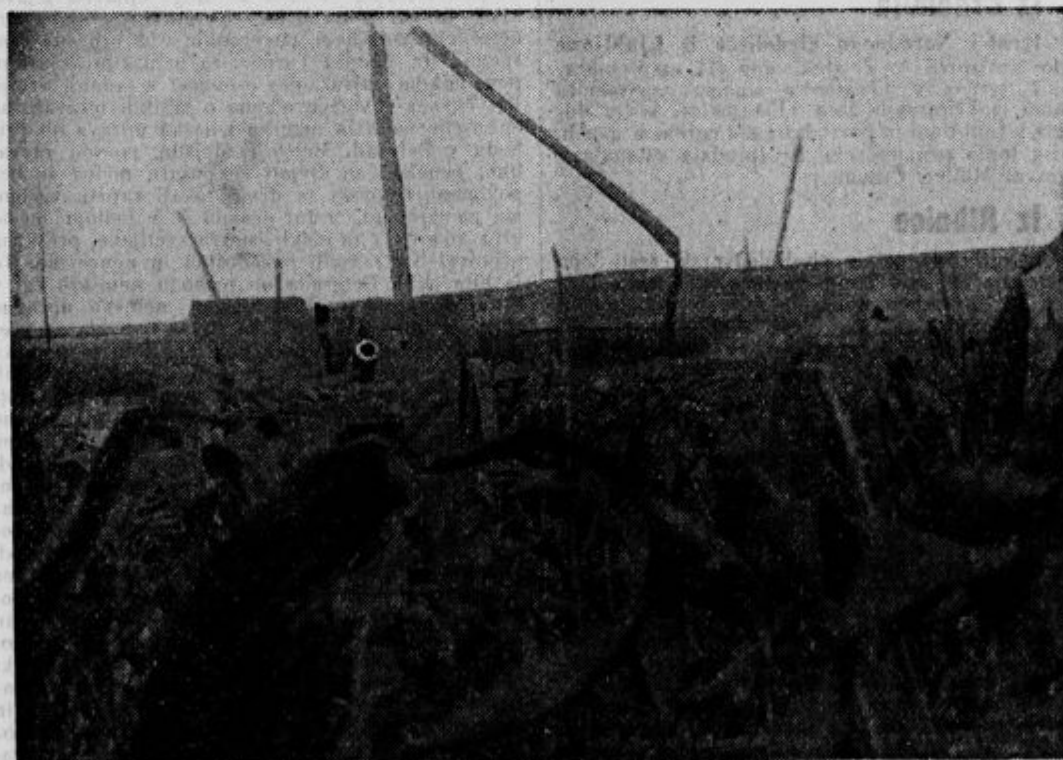
Septembra je Trstu lepo. Poletje je bilo letos v Trstu vroče. Tudi v avgustu ni vročina nič odnehala, v pasjih dnevih je pritisknila še z večjo silo, kakor poprej. Poslovil pa se je avgust s hudimi naliči, ki so ozračje ohladili. Septembra nam je prinesel spet lepe sončne dni, toda pripeke, kakor je bila julija in avgusta, ni več. Sedaj je v Trstu najlepše, september je mesec, ki je Tržačanom najbolj všeč. Ozračje je prijetno toplo, da prehude vročine več ne čutimo, pa vendar je še ugodno kopanje v morju; morska voda se ne bo še tako kmalu ohladila. Narava nam nudi sedaj najlepše, najboljše svoje sadeže. Grozdje je mehko ter ga je na trgu dovolj, fige zorijo po vrtovih, so že sladke in bodo kmalu čisto medene. Med trto vabeče rdijo duhteče breskve, ki so letos obilno obrodile. Vmes med njimi so mandlji, polni zrelih sadežev. V sadovnjakih obirajo višnjevo nadahnjene zrele slive in rumena jabolka. Meščani iz Trsta sedaj najraje zahajajo iz mesta v okolico, v lepo naravo. Občudujejo bogastvo sadovnjakov, polji in vinogradov.

Stanje naše svinjereje

Pri naših maloposestniških razmerah je svinjereja dokaz važna panoga našega kmetijstva. Svinjereja ne nudi našemu kmetu, malemu obrtniku in delavcu samo potrebne hrane, masti in mesa, temveč mu je tudi važen vir dohodka v njegovem gospodarstvu. Svinjereja omogoča najbolj koristno izrabo vseh mogočih odpadkov, kuhinjskih in drugih, kot n. pr. slabega žita, prebranega krompirja in slienega. Tudi se denar, naložen v svinjerejo, zelo hitro vrača nazaj v gospodarstvo.

Številčno stanje

Po uradnem štetju iz leta 1941. je bilo v ljubljanski pokrajini skupno 58.902 prašičev, od tega 38.718 prašičev pod eno letom, 188 plemenskih merjascev, 8076 plemenskih svinj in 11.920 prašičev starih nad eno leto.

Fronte ruske: artiglerija italijanska od campagna in attesa dell'ordine di aprire il fuoco. — Rуска fronta: italijansko poljsko topništvo čaka na povelje, da začne streljati.

Mali Šmarin na Rakovniku

Na Mali Šmarin se je na Rakovniku zopet slovesno praznovala obletnica posvetitve Marijinega svetlišča. Kot vsako leto so številni romarji tudi letos že na večer pred praznikom napolnili prostorno cerkev in trg pred njo, nakar je večina od njih vso noč prebila v cerkvi, kjer so si v presledkih sledile nočne pobožnosti, med njimi ura čiščenja pred Najsvetejšim, izpostavljenim od 11 do 12. Oblegane spovednice in številna sv. obhajila, ki so se začela letiti že v ranih jutranjih urah, pa so dokaz, da so se romarji napolnili na Rakovnik iz prave globoke pobožnosti in iz srčne potrebe po verski utehi.

Na Mali Šmarin so si v nepretrgani zaporednosti sledile sv. maše od 5 do 11. Ob 10 je daroval g. kanonik Anton Vovk slovesno sveto mašo, katero je brezhibno spremljal izvežban domači pevski zbor pod vodstvom g. Silvestra Miheliča.

Naiglnjivejša pa je bila dvakratna popoldanska pobožnost, h kateri je kljub slabemu vremenu prihitelo na stotine in stotine Marijinih častilcev. Služba božja ob 2 popoldne je bila namenjena zgolj mladini, za katero je imel jednat priložnostni nagovor g. kanonik. Ob napeti pozornosti mladih poslušalcev je razvil strnjene misli: Evharistija, Marija — mir! Govoru so sledile pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Druga popoldanska služba božja je bila ob pol štirih — in zopet se je cerkev napolnila do zadnjega kotička.

Kljub neugodnemu vremenu se je torej proslava Malega Šmarina na Rakovniku vršila v najširšem obsegu in ob najgloblji pobožnosti številnih udeležencev.

Franc Bartol — 70 letnik

V lepi sodražski kotlini, 20 minut od trga, stoji na prijaznem gričku, imenovanem »Hosta«, odkoder je prelep razgled po vsej kotlini ter na ribniško dolino, lepo urejena »Hostarjeva domačija«, obdana od sadnega drevja, njiv, senočet in malega gozdiča. Tu se je rodil 10. septembra 1871 današnji 70-letnik. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem trgu. S svojo pridnostjo pa se je povzpelo do uglednih položajev. Po prevzemu posestva si je izbral za življenjsko družico hčerko iz ugledne Oberstarjeve družine, s katero živi v najlepši slogi in ljubezni. Rodilo se jima je 13 otrok, od katerih jih živi še 10 ter so do najmlajših dveh vsi dobro preskrbljeni.

Franc Bartol, ki živi redno v Ljubljani, je mož dela, molitve in dobrih del. Pogosto ga vidimo tudi ob delavnih pri miri Gospodovi. Bil je 13 let župan sodraške občine ter več let predsednik županske zveze. V tem času sta bili povečini šola in župnišče v Sodražici ter ustanovljena živinorejska zadruga, ki še danes obstaja ter se dobro razvija. Kot izborni pevec je ustanovil pevsko društvo »Glas«, ki je bilo dolgo edino te vrste na deželi. Bil je 4 leta deželni poslanec ter pozneje referent za kmetijstvo pri bivšem deželnem odboru. V tem svojstvu si je prizadeval zlasti za povzdigo živinoreje ter je preskrbel iz Švice znano »montalonsko pasmo«, ki se je izkazala kot najprimernejša za našo Dolenjsko. Bil je tudi med soustanovitelji »Ljudske posojilnice« v Ljubljani. Poznan je tudi kot strokovnjak v lesni trgovini ter večkrat v ocenjevanju gozdov in posestev. Naš slavljencec je prijeten družabnik in priljubljen v vsaki družbi.

Dasi je preživel v svojem življenju mnogo težkih udarcev, ki pa jih je prenašal vedno z zavdanja vredno mirnostjo ter z občudovanja vredno potrpežljivostjo in vdanostjo v božjo voljo, si je ohranil mladeniško čilost. Saj ga še danes pogosto vidimo na kolesu, ko hiti po poslovnih poteh.

Ob nastopu 8. križa Ti kličemo, dragi France: »Bog naj te ohrani še mnogo srečnih let, polnih božjega blagoslova.«

Povprečno pride v naši pokrajini na 100 ha celokupne površine 12,4% glav, na 100 ha kmetijske površine 20,8% in na 100 ha obdelovalne površine pa 61,6% glav. Te številke so približno za tretjino nižje kot pa so bila povprečja za vso Slovenijo, kar pomeni, da so okrajji z bolj razvito svinjerejo ostali izven današnje ljubljanske pokrajine. Pa tudi izmed sedanjih okrajev ljubljanske pokrajine ostanejo nekateri mnogo pod povprečjem: kočevski ima n. pr. le 11, a logaški le 16 svinj na 100 ha kmetijske površine, znatno boljši je del bivšega krškega okraja, ki je dosegel 48 glav na 100 ha kmetijske površine.

Pasme

Prvotno je bila pri nas razširjena domača svinja, ki je bila bolj grobe konstitucije, visokih nog, dobra predvsem za mast, vendar bolj počasno rastna in slabo rodovitna. To pasmo je že precej izpodrinila v prvi vrsti nemška polžlahtna svinja (bela z visečimi ušesi), deloma v okrajih Krško in Novo mesto, pa tudi nemška žlahtna svinja (s pokončnimi ušesi). Obe pasmi — zlasti pa žlahtna — sta sposobni bolj za proizvodnjo mesa kakor pa masti.

Strokovnjaki cenijo, da doma spitaajo in zakoljejo od zgoraj navedene množine okrog 24.116 komadov s povprečno težo okrog 120 kg, to je skupno 2.893.920 kg žive teže. Računajo pa, da se ob zakolu dobi 37,5% žive teže mesa, brez glave in nog, ter 32,5% masti (salo, drobna mast in slanina). Ostala teža odpade na drobno in kri, glavo, noge ter ostale za prehrano neuporabljive dele.

Po gornjem računu bi v naši pokrajini zaklana živina prarščev dala 1.085.220 kg svežega mesa in 940.524 kg svinjske masti, na osebo bi torej prišlo letno 3,20 kg svežega mesa in okrog 2,76 kg masti domače proizvodnje. Iz teh števil vidimo, da domača proizvodnja masti še daleč ne zadostuje za kritje potrebe ter smo zaradi tega navezani na uvoz. Treba pa je upoštevati, da bi znašala domača proizvodnja mesa in masti množino po gornjem približnem računu le v normalnih letih, ko je bila mogoča nabava živinskih krmil, predvsem ječmena, koruze in otrobov v vsaki količini in po nizkih, zmoglih cenah. V sedanjih razmerah pa moramo zaradi pomanjkanja krme računati tudi z manjšo proizvodnjo svinjskega mesa in masti.

Potrebno bi se seveda, da naša prašičereja izkoristi sedaj vse možnosti za zvišanje proizvodnje masti in da zaradi tega pospešujemo tiste pasme, ki so bolj sposobne za pitanje na mast. (Orač).

Droline novice

Koledar

Sreda, 10. septembra: Nikolaj Tolentinski, spoznavalec; Pulherija, cesarica; Hilarij, papež.
Četrtek, 11. septembra: Prot in Hijacint, mučenca; Milan, škof; Teodora, sveta žena.
— Romarski shod na Planinski gori bo samo v Studencu.

Poslano. Zvedel sem, da se v zadnjem času trosijo o meni neresnične novice z zlobnim namenom. Prosim prijatelje in znance in druge poštene ljudi, da mi vsakega, ki bi take govorice iznašal ali razširjal, sporoče, da morem proti tej častikraji nastopiti. — Tomec Ernest, profesor klasične gimnazije.

— Ogenj v Lokvici pri Metliki. V četrtek, dne 4. septembra zjutraj je nastal precej velik ogenj v vasi Lokvica. Gorelo je pri pos. Kraševu p. d. Sukljuetu. Ogenj je izbruhnil na podu, ki je pogorel do tal, prav tako tudi kozolec in pod sosedu Zajca. Pogorelo je veliko krme, orodja in strojev ter ves žitni pridelek. Ker se je ogenj hitro razbjesel, ni bilo mogoče ničesar rešiti iz gorečih poslopij. Požar so vili gasilci mogli le omejiti, da se ni razširil še naprej po vasi. Domača in sosednja gasilska četa so bile takoj na kraju požara. Posestnika trpita veliko škodo, ker sta bila zavarovana za nizko vsoto.

— Izšli so v založbi knjigarne Ant. Turka nasl. Ljubljana, Pražakova 12, v žepni obliki: Slovensko italijanski slovar, 430 strani, ca. 26.000 besed, vezan v platno L 20; Italijansko slovenski slovar, vezan v platno L 16. Oba dela skupno vezana v platno L 35. Dobijo se tudi v vseh drugih knjigarnah.

— Na Krasu cvete ajda. Lep je letos Kras, da ga Kraševci takega skoraj ne pomnijo. Vsako leto je suša že julija vse požgala, v septembru je bilo po Krasu že vse rjavo. Letos pa je deževje vedno ob pravem času zalivalo ter je Kras še vedno zelen. Po travnikih so pokosili otavo in sedaj ima živina obilo paše. Po njivah zorijo jesenski pridečki, krompir je izkopan in fižol obran, koruza pa se je tako bobotno razrasla, kakor ni že dolgo bila. Najlepši okras pa si je nadel Kras sedaj. Po Krasu cvete ajda, povsod se belj njeno duhteče cvetje. Vse svoje njive, na katerih so poželi žito, so Kraševci letos zasedali z ajdo. Iz vsake kraške dolinice, ki jo zgoraj pri vrhu obdaja kamenito obzidje, se dviga v vročem septemberskem soncu opojen duh po cvetoči ajdi. Na vseh teh njivah in njivah pa šumi in brni — pridne čebelnice nabirajo med, ajdova paša je letos izborna in čebelarji bodo imeli obilen pridelek v svojih čebelnjakih. Kraška ajda je letos visoko zrastle, suša ji ne more več blizu ter bo lepo dozorela.

— Film o sestanku Duceja in Führerja na vzh. bojišču. Včeraj so v tržaškem kinu »Exelsior« prvič predvajali dokumentarni film o sestanku Duceja in Führerja na vzhodnem bojišču. Da je za ta velezanimiv film vladalo izredno veliko zanimanje, je v polni meri dokazala obilna udeležba.

— Radijska razstava v Milanu. Od pretekle sobote dalje je v Milanu odprta XIII. narodna radijska razstava, ki je letos zaradi izrednih vojnih razmer še prav posebno zanimiva. Odprli so jo v navzočnosti prometnega ministra Ekse. Host-Venturija, zastopnikov krajevnih oblasti in številnih tehniških strokovnjakov. Odprta bo do 14. septembra in se na njej lahko vsi prepričajo, da sedanja vojna razvoja italijanske radijske industrije ni prav nič škodovala. Nasprotniki Italije bi kaj radi dopovedali svetu, da je vojna tudi na tem polju v Italiji zavrla delo. Toda to ni res, saj o tem govore številni najodbojnejše zgrajeni sprejemni in oddajni radijski aparati kakor tudi televizijski aparati, ki jih na milanski razstavi letos razkazujejo.

— Osem sinov in 47 vnukov. Zavidanja vredno število vnukov ima neki Giuseppe Porchetto, doma nekje v Liguriji. Star je danes že 91 let in jih še kaj krepko prenaša. Vnukov ima zdaj najmanj kot 47, kar je vsekakor rekord, ki ga ni kar tako lahko prekositi. Porchetto je imel osem otrok, štiri sinove in prav toliko hčera, ki so zdaj razveselili svojega svivolasega očeta s 47 vnuki.

Ljubljana

1 Italijančfina na Trgovskem učilišču Rohida. Ljubljana, Trnavska ulica 13. Tečaj se prično: začetniški 10. septembra, nadaljevalni 11. septembra. — Telefon 40-48.

1 Zvišanje honorarja strokovnih učiteljev na nadaljevalnih šolah. V eni zadnjih številkih smo že poročali, o čem je razpravljal odbor strokovno nadaljevalnega šolstva. Med najvažnejšimi točkami se je bilo tudi vprašanje zvišanja honorarja za učitelje, ki na teh šolah poučujejo. Upraviteljstvo strokovno nadaljevalne šole za stavbne obrti je predložilo magistratu prošnjo, v kateri prosí, naj se izenačijo honorarji učiteljev s tistimi honorarji, ki jih prejemaajo učne moči s fakultetno izobrazbo, ali pa mešanskošolski učitelji. Honorar naj se izenači na 25 lir za učno uro. K temu predlogu je imel zastopnik Visokega komisariata pomisleke, ko je dejal, da št. 53 uredbe o strokovnih šolah predpisuje honorarje za učitelje na strok. šolah po njihovi strokovni izobrazbi. V razpravo so poslegli številni prisotni, končno pa so sklenili, naj se zadeva, kar se honorarja učiteljev tiče, s priporočilom za povišanje pošlje in odstopi Visokemu komisariatu v pristojno poslovanje in odločitev.

1 Skladišča za krompir potrebujejo mesta za skladišča. Ljubljana, ker namerava, kakor smo že pisali, Ljubljancanom za zimo zagotoviti čim največje množice zdravega krompirja po najnižjih cenah. Zato mestni preskrbovalni urad prosi lastnike primernih skladišč, naj mu taka skladišča čimprej ponudijo.

1 Mestni tržni urad zaradi snajenja prostorov v ponedeljek in torek 15. in 16. t. m. ne bo posloval za stranke.

1 O zatvornici pri stari cukrarni smo te dni brali, da je načrt za nje arhitektonski del napravil mestni gradbeni urad. Zaradi takih zmotnih informacij med našim občinstvom sploh prevladuje mnenje, da mestna občina Ljubljanska regulira Ljubljano, ali pa, da vsaj odločuje pri regulacijskih vprašanjih. Zato smo že večkrat opozarjali, da vsa regulacijska dela vodi terenska tehnična sekcija za regulacijo Ljubljane, ki je bila vedno podrejena bivšemu ministrstvu gradb. Pri teh delih torej Ljubljanska mestna občina ne odločuje, pač pa mora plačevati velik del stroškov ter prispevati tudi osebe. Tako je tudi načrte za jez in zatvornico pri Sv. Petru napravila terenska tehnična sekcija za regula-

cijo Ljubljane, nato je pa na predlog Ljubljane univ. prof. Jože Plečnik načrt se arhitektonsko izoblikoval in mu dal zares lepe oblike, da bo zatvornica mestu tudi v okras. Res je, da se mestna občina Ljubljanska vedno prizadeva za pospeševanje regulacijskih in melioracijskih del ter v ta namen vedno žrtvuje določene velike vsote, saj ta dela smatra za svoje življenjsko vprašanje, nikakor pa nima pri teh delih toliko vpliva, da bi bila kolikor toliko odgovorna za izvedbo ali hitrejši tempo pri regulacijskih delih.

Privatna dvorazredna
TRGOVSKA ŠOLA
(s pravico javnosti)
Zbornice za trgovino in industrijo
Trgovski dom — Gregorčičeva 27
Vpisovanje do 15. septembra Tel 33 40

Radio Ljubljana

Sreda, 10. septembra. 7.30 poročila v slovenščini — 7.45 lahka glasba. Med odmorom ob 8. napoved časa — 12.30 poročila v slovenščini — 12.45 operetna glasba — 13. napoved časa in poročila v italijansko — 13.15 uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 vokalni kvartet Lombar in kmečki trio — 14. poročila v italijansko — 14.15 orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Arlandija — 14.45 poročila v slovenščini — 17.15 koncert violini Karla Sancina, pri klavirju L. M. Škerjanc — 19. tečaj italijanske, vodi prof. dr. Stanko Leben — 19.30 poročila v slovenščini — 19.45 saksofon igra Miloš Zihnerl — 20. napoved časa in poročila v italijansko — 20.20 komentarji k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.40 orkester pod vodstvom mojstra Angelinija — 21.10 himne in korarčne — 21.30 predavanje v slovenščini — 22. izbor značilnih italijanskih pesmi pod vodstvom mojstra Prata — 22.20 pestra glasba — 22.45 poročila v slovenščini

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska 10 in mr. Bohinc del., Rimska c. 31.

Poizvedovanja

Zatekel se je mlad lovski pes. Vprašati v kinu Matica.

Rdeči križ sporoča

Na Poizvedovalni oddelke Rdečega križa je prišlo nekaj obvestil o pogrešanih. Svoje prosimo, da jih dvignejo v naši pisarni na Miklošičevi cesti 22 b. Aljaš Františka, Bensan Andrej, Kovatič Marijo, Novak Janez, Setino Ivo. — Pošto naj dvignejo: Bregant Sonja, Jarška c. 36, Gabrijelič Hela, Levstikova 4, Glažar-Iglič Žužka, Pražakova 10, Knez Ivan, posestnik in prevoznik, Vič, Korenc Anton, Rožna dolina c. VIII-28, Kranjec Silvo, prosv. inšpektor, Kunaver Anica, Peričeva 8, Lavrič Irma, Koroška 10, Markič Mica, Justična palača, Maršič Vera, Hrenova 11, Mušič Zoran, akad. slikar, Erjavčeva c. 24-II., Opermarija, Detelova ul. 5, Pajnič Lenka, Vzajemna zavarovalnica, Lesničar Tatjana, Rožna dolina c. VIII-33, Povodnik Metka, dijakinja Krekove gosposinske šole, Preskar Milan, kavarina Emona, Ramovš Franc, Miklošičeva c., Rovšek Ivanka, fin. direkcija, Sever Janez, profesor, Ježica, Stanovnik dr. Aleš, Miklošičeva 7, Tavčelj Milica, učiteljica, Ježica, Trkavec Fani, Gledališka 4, Tovornik Jakob, Visoki Komisariat, Traun Vanda, Bleiweisova 2, Tuma dr. Boris, Fignerjeva 9, Urech Josip, Verstovškova 6, Velikonja Narte, književnik, Vesnaver Ljubo, Gradiška 2, Vidmar Mirko, učitelj, Vojer Justina, Kadišnikova 6, Vzajemna zavarovalnica, Zavodlav Dušan, Turnerjeva 24, Združenje pooblaščenih graditeljev, Trdinova ulica, Zorman Ivan, Narodna galerija, Mešek Ivan, davčni inšpektor.

Gdč. Ziberna Zmagoslava naj se zgledi v svrhu informacij v tajništvo. Ga. Zajec Marija, Prečna 1, naj se zgledi v tajništvo. G. Schein Jožef, dijak, naj dvigne izpričevalo in dokumente, ki jih je verjetno pozabil v naši pisarni.

V počaščenje spomina blagopok. ge. Marije Žilič je darovala ga. Valentina Colarič RK 100 lir namesto vence na krsto. V počaščenje spomina iste ge., sta darovali gdč. Mathian Ivanka in Josipina 100 lir. Ga. Serne Marica je podarila RK 50 lir. Plemenitim darovalkam iskrena hvala.

Zaradi odpreme pism naj se zgleda odposiljatelji, ki so pisali sledečim naslovljencem: Sadar Drago, Smederevska Palanka, Antonič, Belgrad, Savjice Lovro, Valjevo.

Iz Črnomlja

Igralci Narodnega gledališča iz Ljubljane bodo vprizorili v četrtek, dne 11. septembra, ob 7 zvečer v »Teatro e cinema« znamenito dramo iz švicarskih gora »Via mala«, ki je dosegla v Ljubljani in povsod drugod ogromen uspeh. Obisk toplo priporočamo. Predprodaja vstopnic v trgovini Müller, Črnomelj.

Iz Ribnice

Posojilnična palača ob Kolodvorski cesti lepo napreduje in daje temu predelu trga novo lice. Sedaj je urejujejo notranjo opremo. Akademski slikar, ribniški domačin, prof. Mihelič bo vdolbel na zunanjo steno palače freske v domačih ribniških motivih. Dela je že prišel.

Iz Gorenjske

Obisk pri kamniških umetnikih. Okrajni vodja Koroške ljudske zveze Just Martin je te dni obiskal na domu kamniške umetnike: slikarja Cudermana in Koželja ter mladega, nadebudnega kiparja Homarja.

Organizacija Todt v Kranju. Nemška gradbena organizacija Todt se pridno udeležuje tudi na Gorenjskem in popravila ceste in mostove, ki so bili poškodovani v vojni. Sedaj je organizacija popravila že več cest. Razstreljene mostove je prav tako popravila, deloma pa nanovo zgradila.

Zelezniška zveza med Kranjem in Celovcem vpostavljena. Potem, ko so popravili karavanski predor, je dne 28. avgusta privozil iz Celovca v Kranj prvi osebni vlak. Prot Celovcu vozijo dnevno iz Kranja štirje vlaki.

Razne nesgode na Jesenicah. Alhertu Lahu je pri polnjenju eksplozirala karbidna svetilka ter

mu prizadejala močne opekline po glavi in desni roki. Močno se je opekel tudi J. Kobentar. J. Rozman si je zlomil ključnico, Leopold Pristov je pa zadobil rano na glavi. Vsi ponesrečeni delavci so v službi pri KID.

Zborovanje litijjskih gasilcev. V Litiji so imeli oni dan zborovanje tamošnji gasilci, katerim je župan inž. Puschmann govoril o novih pravilih za gasilska društva, njihovih pravicah in dolžnostih.

Na snežišču Skute je spodrsnilo J. Kosu, ki je padel 15 m globoko in se močno poškodoval. Gotove smrti ga je rešilo moštvo iz Celja, ki ga je prepeljal tudi v bolnišnico.

V Zgornjem Tuhinju je bilo te dni ocenjevanje bikov. Od 13 prignanih živali je dobilo dobro oceno samo 6.

Posestniku Gašperju pri Sv. Križu pri Trzinu je te dni zgorel kozolec, ki je bil poln snopja letošnje pšenice. Škoda je precejšnja.

Smrtina nesreča. Dne 30. avgusta so našli v Lokj mrtvega 22letnega tesarja Jakoba Tršana iz Hraš. Preiskava je ugotovila, da je pok. Tršan spodrsnil pri polaganju tramov med prvim nadstropjem in podstrešjem in padel 6 m globoko. Pri padcu si je zlomil tilnik in ostal na mestu mrtve.

Avtobusna proga med Trzinom, Radovljico in Bledom je od 25. avgusta zopet vpostavljena.

Iz Spodnje Stajerske

Mariborsko gledališče. Sedanji upravnik mariborskega gledališča Robert Falzari je imel te dni razgovor z urednikom »Marburger Zeitung« o bodočem programu mariborskega gledališča. V razgovoru je novi upravnik poudarjal, da bo mariborsko gledališče pod novo upravo gojilo opero, opereto in dramo. Za izvedbo svojega načrta je dobil primerne moči iz vseh važnejših nemških umetniških središč.

Državni teden za nemški kulturni film. Sedanja uprava na Spodnjem Stajerskem močno pospešuje predvajanje nemških kulturnih filmov. Vsa kina morajo te filme predvajati pred vsako redno predstavo. Ob nedeljah in praznikih so pa predstave tudi dopoldne. Da bi kulturnemu filmu dali še večji poudarek, bo letos od 21. do 28. septembra v Monakovem državni teden posvečen samo kulturnemu filmu.

Strokovna šola za voditelje delovnopoličnega urada v Mariboru. V petek je bil v Mariboru poseben strokovni tečaj za voditelje delovnopoličnega urada za mesto Maribor. Na tečaj so bili povabljene pooblaščenice za obrt, trgovino in gostinske obrate. Navzoč je bil tudi zastopnik tega urada v Štaj. dom. zvezi, Karl Hitzel, ki je v svojem govoru poudarjal, da mora biti najvišji zakon za vsakega obrtnika red, čistost in varnost.

oglas

V SLOVENCU • SIGUREN USPEH

Iz Hrvatske

»Hrvatski glase prenehal izhajati. Z 81. avgustom je prenehal izhajati v Zagrebu edini hrvatski katoliški dnevnik »Hrvatski glas«, naslednik biv. »Hrvatske Straže«. Lastništvo lista utemeljuje ustavev lista s finančnimi težavami.

Visoke odlikovanje. Nemški poslanik v Zagrebu von Kasche je izročil prejšnji četrtletni italijanskemu poslaniku v Zagrebu Eksk. Casertanu visoko odlikovanje nemškega orla, s katerim ga je odlikoval vodja Reicha za usluge, ki si jih je pridobil za tovariško sodelovanje fašistične in nacionalsocialistične stranke kot prejšnji vodilni funkcionar fašistične stranke v Rimu. Za to priliko je nemški poslanik priredil v vseh prostorih nemškega poslanstva v Zagrebu velik sprejem, katerega se je udeležil tudi hrvaški zunanji minister dr. Lorković s svojim namestnikom dr. Vrančičem, kakor tudi vse osebe nemškega in italijanskega poslanstva. Navzoči so bili tudi vsi nemški in italijanski generali v Zagrebu.

Išla je naredba o ustroju in delokrogu gospodinjskih šol.

Vojkovodja Kvaternik je imenovan za ustaškega krilnika in s tem tudi za pripadnika poglavitne telesne straže, v kateri je sodeloval že od leta 1931.

Za poveljnika ustaške nadzorne službe je imenovan ustaš Evgen Kvaternik, za njegovega namestnika pa Vilko Pečnikar, ki je obenem tudi v. d. ustaške policije v hrvatski državi.

Škodo od bombardiranja Sarajeva so ocenili na 150 milijonov kun.

Iz Srbije

Štirj mesece obnovitvenega dela v Srbiji. Nedeljska številka »Donau Zeitung« objavlja izjavo, ki jo je dal temu listu šef upravnega štaba pri nemškem vojaškem poveljniku v Srbiji, državni svetnik dr. Harald Turner, za nemškim vojaškim poveljnikom najvažnejša osebnost v sedanji Srbiji. Dr. Turner govori uvodoma o velikih težavah, na katere je naletela nemška vojaška uprava ob prihodu v Belgrad. Mesto razdejano, povsod razvaline, ponekod so divjali še požari, mrličji še nepokopani, trgovci in drugi lokali zaprti, večina na izropani, cestni promet še v zastoji, mesto brez vodovoda in električne razsvetljave, preskrba prebivalstva z živili nezadostna in neurejena. To je bila slika Belgrada ob prihodu nemških čet v bivšo prestolnico. Prvi ukrepi nemške uprave službe v zasedeni Srbiji so bili za tem, da se prepreči širjenje nalezljivih bolezni. Zato je nemška upravná služba, kakor v vseh drugih zasedenih državah, najprej organizirala domačo upravo, odredila vse potrebno za pokop mrličev in obvezno cepljenje prebivalstva proti nalezljivim boleznim. Ulice so pričeli čistiti, odkopavati razvaline in odvažati nepotrebni material. Ker vodovod še ni deloval, je bilo treba napraviti povsod javna stranišča in jih stalno razkuževati. Kmalu je bila popravljena električna centrala, zatem tudi vodovod. Številne poulične pse in mačke so postrelili, ker je obtajala nevarnost za izbruh nalezljivih bolezni. Z odstranitvijo vseh judov in eiganov in raznih elementov, ki so bili neprijateljsko razpoloženi, se je počasi ustanovljal uradniški kader, ki je deloval po navodilih nemškega upravnega štaba. V tem ima dr. Turner za vsa vprašanja in ministrstva posebne strokovnjake, ki so urejali obnovo upravnega in gospodarskega življenja v zasedeni Srbiji. Sprbo številnih nalog je bilo uradništvo z delom preobremenjeno. Za obnovo Srbije so bili odobreni tudi veliki krediti, ki jih je bilo treba preskrbeti z ureditvijo finančnega gospo-

darstva v deželi. Znano je, da je za javna dela odobren kredit ene milijarde dinarjev, ki se bo porabil takole: Polovica kredita je določena za popravilo cest in mostov, 100 milijonov za izsuševalna dela, s čemer se bo v znatni meri tudi odstranila in preprečila malarija, 110 milijonov bo šlo za popravilo raznih upravnih poslopij in uradov, ostanek kredita bo pa služil za izvedbo drugih javnih del, ki jih sedaj še proučujejo. Razen tega je nemška upravná služba pri vojaškem poveljniku v Srbiji s pomočjo domače, srbske, uprave nanovo organizirala policijsko službo, sodstvo, šolstvo, železniški promet, rečni promet, pošto, brzojav in telefon, gozdarsko, veterinarsko in carinsko službo in vse ostale urade, ki so obstajali prej v deželi in ki so potrebni za redno poslovanje moderne uprave. V Banatu, kjer živi močna nemška narodnostna skupina, je nemški živeli prišel tudi do besede v vodstvu javne uprave. Poleg kritja vseh domačih potreb mora zasedeno srbsko ozemlje nositi v smislu določil mednarodnega prava tudi vse stroške za zasedbeno oblast. Ta po izjavi dr. Turnerja v Srbiji ni velika.

Slovenski profesorji v Srbiji. Srbska prosvetna uprava je do sedaj nastavila v raznih srbskih srednjih šolah okoli 46 slovenskih profesorjev. Vprašanje slovenskih učiteljev še ni rešeno.

Koliko mož bo štela srbska vojska? Kakor znano, je nemški vojaški poveljnik v Srbiji general von Dancelmann dovolil ministrskemu predsedniku in državnemu voditelju generalu Nediću, da za pomiritev dežele lahko organizira tudi srbsko vojsko General Nedić se je te naloge takoj lotil ter je pričel organizirati srbsko oboroženo silo tako v Belgradu, kakor tudi v notranjosti Srbije. Po vesteh, ki prihajajo iz srbskih vladnih krogov, bo štela srbska armada, s katero bo razpolagal general Nedić, okoli 40—50.000 mož.

Velika Kinkinda ima novo občinsko upravo, v kateri so Nemei, Srbi in Madžari.

»Srbsko kolo«. Tako se imenuje srbski tednik, ki je prišel izhajati v Belgradu dne 6. septembra. List je namenjen kmetskemu prebivalstvu ter je zamenjal vse prejšnje srbske tednike.

Ustreljeni komunisti in judi. Na področju zaječarskega okrožnega poveljstva so bili ustreljeni naslednji komunisti in judi: jud Šil Arpad, zobozdravnik iz Aleksinca; jud Švarc Izidor, privatni uradnik iz Aleksinca; jud Sebek Grga, trgovec iz Aleksinca; judina Lorena Ružica, profesorica; Milovan Vučević, sodni pristav iz Aleksinca; Miloš Kačarevič, odvetnik iz Aleksinca, in Dragi Milovanović, ekonom iz Bobovišta pri Aleksincu.

Zažgane hiše banditov. Na stanovanju nekega učitelja in učiteljice v Turiji, ki sta vodila bando v Kučevu, so našli po zidovih slike Stalina in drugih komunističnih voditeljev. Njihove hiše so bile zažgane, kakor tudi hiša Popovića Vujice iz Turije, ki je prav tako sodeloval s svojim sinom Josipom pri napadu na Kučevu. Razen tega so z ognjem pokončili sledeče hiše, katerih lastniki so banditi: hiša Milana Mitrovića, učitelja iz Rujišta; Radosavljevića Andreja, krojača iz Aleksinca; dr. Buzeka Josipa, zdravnika iz Aleksinca; Sibinovića Milije, ekonom iz Buče; Milanovića Branka, ekonom iz Buče; Stankovića Dragosava, ekonom iz Buče, in Milanovića, ekonom iz Bobovišta pri Aleksincu.

Mišek POŠTNI PILOT

»Ali sva rešena, Mišek?« je vprašal kapitan, ko je za hip ponehalo regljanje strojnice. »Ali sva zdaj na varnem?«

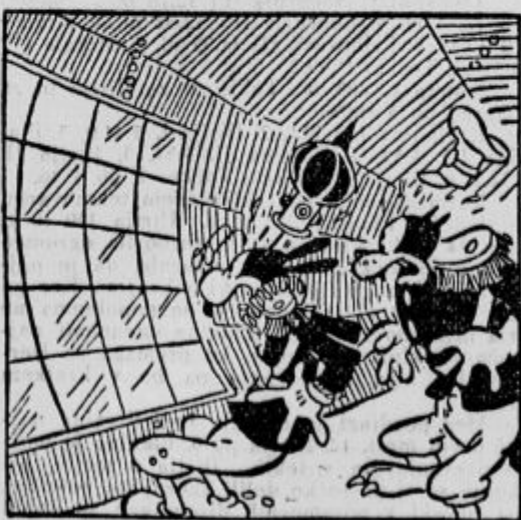
»Sva,« je odgovoril Mišek in je obrnil letalo bolj na desno. »Saj se zrakoplov ne more nič več rešiti.«

Kapitan Zamašek je opazil, da je desno krilo njeguna letala močno razcefrano in se je začudil, kako da moreta z Miškom sploh še letati.

»Zdaj bodo popadali še topovi in motorji,« je dejal Mišek, ki se za prestreljeno krilo letala ni prav nič zmenil.

V zrakoplovu pa je vplj Svetožrc poln groze in srda:

»Lej ga, spet je tule«
»Zločinec!« je zagrmlj drugi razbojnik.
Čez hip nato je čudovita Miškova strojnica toliko dosegla, da so že vsi topovi in motorji popadali iz zrakoplova.
»Tako se dela!« je zavpil Mišek ves vesel. Kapitan Zamašek si ni mogel želeiti boljega.

KULTURNI OBZORNIK

S. Osterc: Belokrajnska suita

Pokojni skladatelj je s to izdajo podal eno najboljših del zadnjega časa na področju zbornice literature. Obenem predstavlja skladateljevo najbolj uspešno zbirko stvaritev, komponirano na belokrajnsko besedilo, iz torbice belokrajnskih palčkov Albina Cebularja.

Belokrajnska suita je razdeljena v štiri dele: Jurjevanje, Na poti v Črnomelj, Sveti Peter mi je dal sol, Mati kuha kozji rep; posamezni deli se po skladateljevi pripombi lahko izvajajo zase.

Dasi je Osterc uporabil svoja tvorna sredstva, je vendar delo prepojeno belokrajnske značilnosti v ljudski muziki po ritmiki in melodiki. Vredno vsebino besedila, kakršnega zmora le belokrajnska ljudska duša, je Osterc utelesil glasbeno s profinjenim estetskim čutom: iz celotnega dela diha košček zemlje, njena sončno svetla podoba, utrip človeka, ki je ohranil smisel za lepoto poezije v najpreprostejši obliki. Skladatelj je to zajel in podal na prav tako preprost način; delo se ne odlikuje le po svoji slogovnosti, ampak kot tako nudi polno umetniško vrednoto. Svetla podoba Ostercove Muze je tu dobila svoj pristihi muzikalni izraz. Razgiban v dosledno tekoči gradnji, v kateri poteka melodija v jasni linearnosti, je avtor vokalno delo v svojstvenem kromatičnem pojmovanju. Ritmična razgibanost spominja na ljudske pesni in druge obredne pesmi. Avtor je skušal imitirati značilnosti najpreprostejše in najenostavnejše instrumentalne glasbe tega dela pokrajine, kar je podal zlasti v »Na poti v Črnomelj«.

Belokrajnska suita je pisana za štiriglasni ženski ali mladinski zbor in kot taka prav dobro postavljena. Predstavlja pa za izvajalca precejšnje težave tehnične in muzikalne značaja. Zahteva predvsem čiste intonacije, preciznosti v ritmiki in jasnosti v svojem linearnem poteku. Zato pride v poštev le za boljše zore, ki bi jo zmogli le ob vestnem tehničnem delu ter ob dirigentu, ki bi z veliko ljubeznijo znal črpati iz nje dano glasbeno vrednoto. Boljšim zborom jo prav toplo priporočamo. Čeprav je pisana aforistično, je vendarle po navedenih svojostih pristno naša, tesno povezana z zemljo in duhom belokrajnskega kotička, dežele in njenega človeka, ki hrani v sebi svetlobo in sonce poezije in ki je tudi Ostercu ob doživljanju njene lepote vzbudila duha, da jo je utelesil v tej stvaritvi. To delo je pomemben dosežek slovenske zbirke literatur. Izdal jo je Ženski akademski pevski zbor v Ljubljani. Skladatelj pa jo je posvetil največjemu poborniku v kvaliteti naše zbirke reproduktivne glasbene umetnosti, zbiralcu domače folklorne, Francu Maroltu, dirigentu obeh akademskih zborov na naši univerzi. Z izdajo Ostercove »Belokrajnske suite« je Ženski akademski pevski zbor v Ljubljani pokazal prav lepo voljo napram celokupnemu glasbenemu prizadevanju in celotni kulturi.

Slovenija v italijanski reviji

V reviji »L'Europa sud-orientale« — Jugoistočna Evropa, ki že drugo leto informira italijansko javnost o jugovzhodnih problemih kot uradni organ zavoda za italijansko ekonomijo ter sta jo ustanovila Giuseppe Cossutta in Umberto Urbani, je v avgustovski številki prinesla zanimiv članek slovenskega profesorja v Vidmu dr. Andreja Budala pod naslovom »L'Italia donatrice di valori culturali agli Sloveni« in s slovenskim podnaslovom »Italijanski kulturni dar Slovencem«. V tem članku dr. Budal omenja zveze Italije s Slovenci in sicer po kulturni plati ter začenja z deležem Ogleja pri pokristjanjenju Slovencev, kulturo oglejskega sv. Mohorja, ki je dal največjo književno založbo, omenja tudi Prešernovega Črtomira, ki gre v Oglej, da postane mašnik. Potem omenja delo sv. Cirila in Metoda v Panoniji. Tudi prve slovenske bogoslovne šole so bile v Čedadu (Civildale) ter omenja visoke šole v Bologni in Padovi ter njih vpliv. Nato pa da pregled italijanskega vpliva za časa reformacije (Bonomo), protireformacije (Alasio Sommaripa; Svetokriški, sin Benečana in matere Slovenke). Podrta vpliv umetniškega baroka za Ljubljano (Robba, Quaglio, Valvazor — družina iz Bergama). Prav tako pozneje Zoisa (oče Italijan) ter vpliv italijanske kulture na slovenski preporod in romantiko posebej (Čop, Prešeren). Največ pa je posvetil novejšim slovenskim pisateljem ter njihovim italijanskim motivom (Jurčič: Lepa Vida, Erjavec: Ni vse zlato, Asker: Jadranski biseri, Opeka: Rimski verzi, Sardenko: Roma, Finžgar: Oranžev cvet, Mole: Cankar, Bevk, Lovrenčič (Trentarski šolar), Pahor, Krefc). Posebej se ozre na prevajalce iz italijanščine v slovenščino (Danteja: Vraz, Koseski, Debevec, Zupančič), posebej označuje delo Gradnika, Lovrenčiča, Re-

sa. Svojih prevodov ne imenuje pod svojim imenom, temveč jih označi z besedo, da so izšli po zaslugi založbe Vallecchi. Vidi se, da je on storil največ v tem pogledu. Omenja prevode Carduccija (Jurca) ter knjigo St. Lebna o problemu Beatrice. Omenja slovenske zgodovinarje, ki so se ozirali na italijanske zveze, na poznavalce italijanske umetnosti (Stele, Mole, Steska), ter na publiciste, ki delajo na medsebojnih stikih (Trinko, Res, Borko, Zebot). Zaključuje pa, da so ti stih dosegli lep uspeh že tedaj, ko sta senator G. Balbino in dr. Natlačen odprla Institut fašistične kulture v Ljubljani, še bolj pa se bodo poglobili sedaj, ko je Ljubljana postala italijanska provinca.

Perko razstavlja pred odhodom v Firenzo

V ponedeljek je v gostoljubni »Galeriji Obersnel« na Gosposvetski cesti ob 11 dopoldne odprl intimno razstavo svojih del širši javnosti že dobro znani slikar Lojze Perko. To pot razstavlja okoli trideset večjih in manjših olj in večje število skic. Vsa dela zgovorno pričajo, da je Perko ves predan delu, da samo v delu najde zadovoljstvo.

Za svoje resno stremenje je prejel mladi slikar Lojze Perko nedavno tudi z najvišjega mesta laskavo priznanje. Visoki Komisar, Njegova Ekselencija Emilio Grazioli je nadarjenemu slikarju izposloval pri Ministrstvu za kulturo ustanovo, s pomočjo katere bo slikar lahko nemoteno dovršil svoj študij v Firenzi.

Lojze Perko se torej poslavlja od svoje zemlje in pa od nas. Za slovo pa je pripravil sedanjost razstavo. Z njo hoče še enkrat pokazati in povedati, kaj ljubi, kaj mu je sveto. Naša zemlja, naš delavni človek — naš kmet — sta predmeta, ki ju posrečeno in dokaj dovršeno nanaša na platno. Sleherno delo priča, da je plod študija, temeljitega študija.

»Jutro na vasi« (št. 3), »Kosci« (6), »Orač I.« (14), »Orač II.« (15), »Pred nevihto« (27), »Krompir« (26) in še nekatera druga dela so dela, ki bodo privabila in priklenila na sebe marsikoga. Brezdvomno se bo med občudovalci našel tudi marsikateri kupec, kar bo za našega slikarja, ki je že skoraj popoten človek — razveseljivo dejstvo.

Perkova razstava je dostopna našemu cejenemu občinstvu dnevno od 9—12 in od 15 do 18. Odprta pa bo do 28. t. m.

Lojze Perko: Na polju

Nenavadna zbirka

V enem krilu dunajskega dvora, v katerem ima svoje prostore tudi narodno-znanstveni muzej, je tudi ena najzanimivejših zbirk portretov na svetu. Zbirka šteje 320.000 portretov ter smatrajo, da je največja na svetu. Zastopani so portreti vseh časov, vseh držav, vseh ras in kar je še bolj zanimivo, tudi vseh stanov. Portreti so razvrščeni v številnih mapah po poklicih. Med njimi so slike raznih vladarjev in več stotih iz vseh krajev sveta. Naslikani so pa tudi drugi ljudje in tudi čisto navadni delavci ter so v zbirki zastopani vsi stanovi od cesarjev in kraljev pa vse do beračev.

Zbirko je ustanovil cesar Franc I., ki je imel veliko strast za zbiranje bakrorozov. Zato je naročil vsem svojim poslanikom na evrop-

skih in izvenevropskih dvorih, da so morali pošiljati na Dunaj portrete najbolj zanimivih ljudi v državah, v katerih so službovali. Poslaniki so se cesarjevemu naročilu svedo odzvali ter so pridno pošiljali na Dunaj portrete zanimivih ljudi. Ko je cesar umrl, je njegova zbirka imela že 66.000 portretov, med katerimi so bili nekateri zelo dragoceni.

Po cesarjevi smrti so zbirko spopolnjevali. Nekaj časa je bila tudi del dvorske knjižnice. Samostojna je postala šele pod cesarjem Francom Jožefom I., ki jo je za svojega dolgega življenja zelo razširil in spopolnil. Zbirko so pa spopolnjevali tudi še po njegovi smrti, tako da danes skoraj ni pomembnejše osebnosti na svetu, katere slike ne bi imeli na Dunaju.

Kongres Pax Romane

Letošnji kongres Pax Romane, mednarodne katoliške visokošolske organizacije, je bil v Bogoti v Kolumbiji ter je bil dobro obiskan. Kongresu je predsedoval Edvard Kirchner. Obširno poročilo o delovanju organizacije je podal tajnik Rudolf Salot.

Tudi vatikanski uradniki so dobili vojne draginjske doklade

Vatikanska državna uprava je povečala vojne draginjske doklade vsemu svojemu uradništvu. Povečanje je izdatnejše posebno za družinske člane.

Magnet mu je rešil življenje

Na kirurški oddelke neke švedske bolnišnice so v zadnjem času pripeljali vojaka, kateremu se je pri eksploziji zaril drobec granate 5 cm globoko v možgane. Zdravniki si drobec granate niso upali odstraniti z operacijo in so sploh izgubili vsako upanje, da bi mogli rešiti življenje ponesrečenemu vojaku. Končno se je glavni zdravnik le odločil, da bo granatni drobec odstranil iz možganov s pomočjo močnega elektromagneta. Poskus se je dobro obnesel ter je sedaj vojak že izven vsake nevarnosti.

Vztrajna dijakinja

Neka Miss Izabela Barnes-Haggert se je pred davnimi leti, ko je bila še mlado dekle, vpisala na newyorško vseučilišče ter je hodila poslušati predavanja iz novejših svetovnih zgodovine. Med študijem je zbolela in se ni mogla nikdar toliko

pozdraviti, da bi se lahko vsa posvetila študiju in ga dokončala. Ko je dopolnila 60. leto, se je zato nanovo vpisala na isto vseučilišče in si je znova izbrala svetovno zgodovino za glavni predmet. Potem je študirala polnih 18 let, preden se je javila k izpitu. To se je zgodilo v zadnjem času ter ga je kot 78 letna starica položila z dobrim uspehom. Starica pa še ne misli mirovati in čuti v sebi še vedno dovolj duhovne svežine in se je sedaj prišla pripravljati še za doktorat. Pod streho ga misli spraviti še pred 80. letom.

Veliki gozdni požari na grškem otoku Evbeji

Zaradi nepredvidnosti gozdnega delavstva je prejšnji teden izbruhnil velik gozdni požar na otoku Evbeji. Požar se je širil z neverjetno naglico in ga ni bilo mogoče pogasiti ter je uničil velikanske gozdne površine. V veliki nevarnosti so bile tudi okoliške vasi in številni samostani. Pri gašenju požara je poleg domačinov in poklicnih gasilcev sodelovala tudi nemška vojaška posadka.

Ker so se pa v zadnjem času tudi po drugih grških pokrajinah pojavili gozdni požari, se je s tem pojavom bavila tudi grška vlada ter je sklenila uvesti smrtno kazen za požigalce gozdov.

Enotne opeke v Nemčiji

V Nemčiji mislijo uvesti enotne opeke. Enotna mera opeke je določena za dolžino 25 cm, v širino pa 12,5 cm. Do sedaj je moral biti opekarski zid dolg ravno 13 m, da se je vzdignala opeka pokrivala z metriskim kamnom. Če je bil zid daljši ali krajši, so morali zidariji opeko sekati, kar je pomenilo samo izgubo materiala in časa. Novo določena dolžina opeke ima to prednost, da se prilaga vsakemu zidu. Nove mere opeke so tudi postale izhodišče za nov sistem stavbnega merjenja, tako zvanj »oktamerstriki sistem«, ki je neprimerno lažji, kakor pa dosedanj.

Delnice — papir za zavijanje

Julija meseca leta 1940 je Pariz zapuščala tudi ena tamošnjih velikih bank. Na velik tovarni avtomobil je naložila svoj arhiv, med katerim so bili tudi veliki zaboji z delnicami. Med potjo se je šoferju pokvaril motor ter je enostavno pustil avtomobil na cesti, sam pa pobegnil, samo da bi se rešil. Avtomobil je tako običal na cesti blizu mesta Martinville. Ko je minila vojna, se je prebivalstvo približalo avtomobilu ter ga izpraznilo in odneslo razne papirje, s katerimi so pozneje trgovci zavijali razne stvari. Med njimi so bile tudi delnice. Na ta način so že uničili nad deset tisoč delnic, ko so šele pozneje zvedeli, da so to vrednostni papirji.

Pri židovski prodajalni stoji paznik. Otroci se love pri Portico di Ottavio. Ze od davnaj je tu Ghetto, židovsko predmestje, kjer se dogajajo vse in žalostne reči. Ljudje so tukaj ubogi in vedno bolj ubožni, tudi trdnjavska vrata so skromna. Ze večkrat so jih podzidali, so štrikotna in odprta na vse štiri strani. Sedaj služijo samo za prehod iz ene strani ceste na drugo. Ostalo je od nje samo e nekaj stebrov in nekaj lokov, prevlečenih z železom tako kakor oni lok nad »osterijo« Angele Sabatini.

Skoraj neprijetno je srečati na rimski ulici takega človeka, kakor je ta, ki se je vsedel za hip v kotu Portico di Ottavio. Je mestni potepuh, nenormalen človek, ki nemirno preži na vse in vsakega. Obrastel je z rdečo brado, srnjak ima razgaljeno in kaže rdeče kosmate prsi, smeje se vase, da se kar trese, ter sploh kaže znake zelo velikega zadovoljstva z življenjem. Našel je neko svojo misel, ki ga navdušuje. Zato tudi vstane, stopa s korakom zmešanega človeka od stebra do stebra, ustavlja se pri vsakem, vsakega objemlje in posluša, kakor brni, smeje se neprestano in neprestano ponavlja: »Prav tako je, moja draga gospa!«

»Se v besedi »Signorina«, kakor ga izgovarja ta zmešanec, je zelo zvenelo in sikajoč, poln demoničnega poudarka, sarkazma in ironije. Svoje besede ponavlja pri vsakem stebri, in vsakega za hip objame. Ko je končal svoj obhod, začne bežati. Po nekaj korakih pa se vrne in zopet sede v kot Portico di Ottavio ter začne čisto po človeško jokati. Neka starica se ustavi pri njem: »Ne jokaj, Andriano,« ga tolaži. »Na, dva soldati! Takoj ob starih trdnjavih vratih so nova vrata. Notri visi na durih šesterokotna zvezda in je prabit pergament z izreki iz svetega pisma, zraven pa visi prazna kletka. Ozko stopnice peljejo navzgor. Na stopnicah je slišati skozi tenka vrata številne otroke, ki jih imajo prebivalci tega mestnega dela, ter tudi vonj po drugi, ne rimski kuhinji.

Boguslav Kucyński:

13

RIM

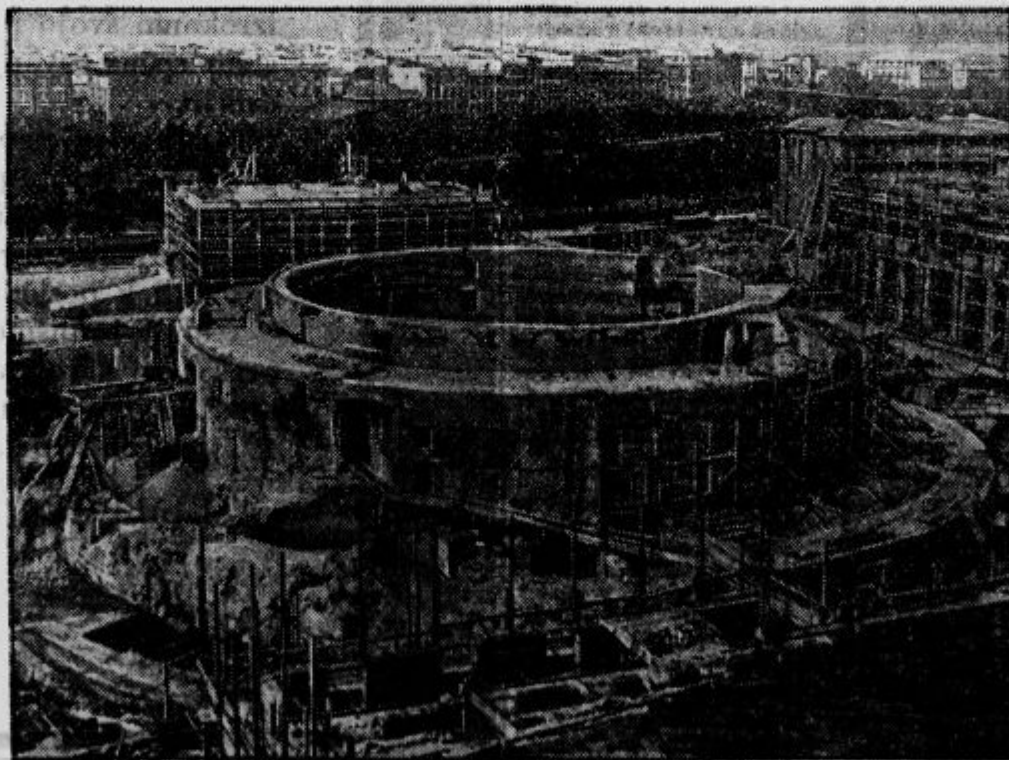
Deklici sta se poslovlili od cerkve. Ena je odšla proti strani trdnjaviških vrat, na katerih je napisana skrivnostna številka »750«, druga pa proti majhni cerkvi della Fortuna Virile. Tu je stalo že nekaj moških in žensk in gledalo v notranjost, kjer stoji trikotna kapelica na tlaku in vise po stenah svete podobe.

Zumaj vozi tramvaj, od časa do časa pa tudi zaropče dvokoleselj. Dva človeka, ki sta prišla od različnih strani Rima, sta se srečala tukaj. Nista se videla že dolgo ne, zato sta se s prirčnostjo pozdravila. Ta, ki pelje neke vijake v popravilo v kovačnico, je povedal o sebi, da se je oženil na via Flaminia, kjer ima svoje gospodarstvo.

»Lahko bi me kdaj obiskal,« je rekel prijatelju, vozečemu mrvo. »Ze zato, ker se je fant, ki je hodil k naši Nini, oženil z drugo, pa mislim, da bi jo ti lahko vzel.«

Grbasti človek prižiga rudarsko leščerbo ter stopa z ulice v podzemlje, pod samo uredišče nekdanjega Marcellovega gledališča. Podzemlje se vleče daleč doli, štukatura je na obokih, zidovje je polno odpadajoče malte, na hodnikih pa stoji marmorne najdbe. Grbasti človek odpira vrata za vrati, pride iz podzemlja v središče gledališča, bliska po nadstropjih s plamenčkom svoje leščerbe, vzpenja se vedno više in više, da pride na najvišje mesto.

Tu se razprostira galerija, osvetljena z velikimi odprtinami oken. Dalje je hodnik, niže kakor so bili prejšnji, stopnice z njega v notranjost poslopa se vedno višajo nad hodnikom kakor nad breznom. Nato pa stopnice peljejo zopet navzdol v podzemlje. Voda teče skozi zidove, kaplja po stenah in pada v zemljo. Na tleh leže amfore in majhne svetilke iz žgane gline, skrbno očišene, leže kvadril gline z znameniti tvornice, prav tako kakor v ploščah katakombskih grobov. Na tleh

Rim, Augustov tempelj odkopavajo

leže marmorni ostanki stebrov in človeških likov iz kamena najrazličnejših oblik in na najbolj čuden način izmaliranih postav, z razbitimi nogami, glavami in rokami. Tam leži na tleh glavica nekega dečka, ki ima na sebi številko 572 C.

Mlad človek stoji na bregu in brezmiselnost stmi v vodo. K njemu pristopi policijski agent in zahteva dokumente.

»A potrdilo o zaposlenosti?«

»Tu,« odgovori mladi človek.

Dolarske hijene

Palmer veselo zažvižga predse. Sedaj je treba odpraviti še roko. Odhiti v prvo nadstropje, kjer najde v kopalnici oster nožiček. S smehljajem si zareže precej dolgo rano v blazinico kazalca in nato iztisne kri. Debele kaplje spuščajo na robec. Ko je robec že dobro krvav, pozvoni Charleyu. Ko prihiti Charley, se Palmer kremži in zahteva z razburjenim glasom, naj mu prinese obvezo. Medtem vzame sam vato in jo pritiska na rano. Charley zato ne vidi kako se je urožal, čeprav mu skrbno obvezuje prst. Kri, ki jo je izgubil Palmer, je Charleya že prepričala da njegov gospodar dober teden dni z desnico ne bo mogel ničesar začeti.

»To je pa nerodno!« godrnja Palmer. »Prav sedaj, ko bi treba vse mogoče podpisovati. Potem ... To ima človek od tega, če se loti posla, ki ga ne razume!«

Nekaj minut kasneje že obstane težki Grillov avto pred veliko palačo Pacifiškega trsta na vogalu Frontstreeta in Wallstreeta. Ura je enajst.

V veliki sprejemni dvorani nebotičnika se za trenutek ustavi pred vrsto vratarjev. Vendar mu ni treba povedati imena. Že ga opazi vratar dvigala, vlijudno pristopi k njemu in prosi: »Izvolite, gospod Grill, z menoj!« in ga odpelje do dvigala. Palmer s smehljajem na ustih vstopa v dvigalo. Generalni ravnatelj Wood je torej posebej naročil, naj ga takoj pripeljejo k njemu, kakor hitro bo prišel. To je že dobro znamenje!

Douglas Wood je petdesetletnik. Čeden človek. Njegova pokončna drža, izraziti obraz in odsekani način govorjenja bi človeka kmalu zapeljal v misel, da ima opravke s častnikom in ne z bančnikom. O Woodu gre tudi govorica da se le malokdaj spušča v borzne spekulacije. Pravijo da se je v tvegane spekulacije spustil le takrat, kadar se je

moral boriti za lastni obstoj proti napadom drugih. Ko vetopi dozdevni Grill, ki ga bančnik res napeto pričakuje, vstane Wood.

»Točni ste, gospod Grill,« se mu prijazno nasmehne. »Upam, da nimate nič proti temu, da tudi moj osebni tajnik prisostvuje najinemu razgovoru.« Pri tem pokaže na mladega moža, ki stoji ob velikem oknu.

»Nasprotno!« Palmer se vlijudno prikloni. Na skrivaj motri svojega nasprotnika in skuša iz njegovega izraza razbrati, kaj misli. »Še celo všeč mi je, če se bova menila pred pričami!«

»Ali vam smem ponuditi stol?« Čeprav je Douglas Wood zelo ljubezniv in ima Palmer vtis, da se veseli njegovega obiska, vendar ni mogoče niti najmanj spoznati, kako se bo odločil. V njegovem obrazu se ne gane prav nič. Ko Wood tudi sam zopet sedi za mizo, pokima Palmerju: »Tako, gospod Grill, sedaj sem pa res radoveden, kaj mi hočete povedati?«

»Kakšna so poročila z Wallstreeta?« vpraša Palmer.

»Ugodna za vas ... Družba Grill se je popravila na 36, bakreni rudniki pa so zlezli na 28.« Nekoliko porogljiv nasmeh spremlja naslednje Woodove besede. »To se je zgodilo zato, ker so se raznesle še nepotrjene govorice, ki tudi našo družbo spravljajo v zvezo s to zadevo ...«

»... in ki bodo v naslednjih šestdesetih minutah tudi potrjene!« mu skoči Palmer v besedo. Wood nagubančič čelo. »Sicer nimam pojma, kaj nameravate, gospod Grill. Vsekakor pa igrate tako tvegano igro, da kaj takega doslej Wallstreet še ni doživel. Poleg tega pa veste dobro, da Pacifiškega trsta za take spekulacije ni mogoče pridobiti ...«

»... ker se Pacifiški trust, kakor znano, omejuje vedno le na to, da varuje svoje koristi in da kvečjemu nažene nesramno konkurenco tja, kamor spada!« ga prekine Palmer ponovno. »Sama ta dejstva so me pripeljala k vam, gospod Wood!«

Palmer čuti prav dobro: nič ne sme presojati,

nič pomišljati, sicer bo postal negotov. Zakaj tega, ki mu zapirajo pot, se mu zde neuklonljive. Samo nekaj ga lahko reši! Kar podzvestno se mora užitivati v tega človeka. Douglas Wood mu mora dati sam pobude, ki naj ga vodijo naprej. Skoraj bi se zasmejal pri misli, da gre sedaj na nemogočo pot. Skušati biti kakor človek, ki je mesečen, in se zato ne zaveda nevarnosti, ki ga obdajajo.

»Prve pol ure je pokazalo, gospod Wood, kako velik vpliv imajo na tečajne govorice ... Sami pa veste, kako bodo vplivale, če bodo uradno potrjene!«

»Ce ... bodo potrjene!« ga zavrne Wood hladno. Palmer se za to ne zmeni. Vsaka minuta je dragocena. Iz žepa potegne priznanje, ki ga je pred nedavnim sam napisal in ga pomoli Woodu.

»Prosim vas, bodite tako ljubezni in preberite to!« S tem si prihrani mnogo nepotrebnih besed.

Douglas Wood bere, Palmer pa sloni lagodno na naslonjaču in mirmo čaka.

»Hm ... uide Woodu že večkrat. Sem in tja dvigne Wood tudi za trenutek glavo in pogleda Palmerja. Ko prebere, ponudi pisanje svojemu tajniku. Woodov obraz je dobil napet izraz.

»Ce so ti podatki resnični,« meni, »potem bomo doživeli škandal, katerega posledic si niti zamisliti ne moremo!«

Palmer se smeje. »Radijski pogovor s parnikom »Vinetio« vam bo to izpoved potrdil!« Nenadoma povpraša Palmer: »Še nekaj, gospod Wood! Zakaj pa prav za prav Pacifiški trust ni ugovarjal, ko so ga imenovali v zvezi z akcijo proti moji družbi? Vsa javnost je vendar mnenja, da ste tudi vi pri tem soudeleženi!«

Wood se zasmeje: »Taktika, taktika, gospod Grill! Mi imamo posebne načrte v Meksiki in zato ...«

»Hvala, to mi zadošča.«

Palmer se zavrne. Sedaj je treba povedati najvažnejše. V naslednjih minutah se bo odločila usoda Grillove družbe. Palmer čuti, kako mu polje kri

po žilah, da mu šumi v glavi. Roke ekleno tako trdo, da ga boli, le na zunaj hoče ostati miren.

»Gospod Wood, vi imate v rokah dvanajst največjih newyorških časopisov. Če vam prepustim Palmerjevo priznanje, imate možnost, da povzročite v dveh urah velikanski škandal. Ta škandal bo zmanjšanje vse javnosti obrnil izključno na Južno unijo. Zaradi tega bo imela ta sama s seboj toliko opravka, da boste vi medtem lahko nemoteno izpeljali vaše meksikanske načrte. Prav gotovo pa bolj nemoteno, kot doslej!«

S priznanjem se nasmehne Wood: »To je dobro premišljeno, gospod Grill!« Wood okleva. »In tudi zelo zapeljivo!« pristavi.

»Nudim vam torej lepo priložnost! Pacifiški trust jo lahko izkoristi, hkrati pa morete prizadejati občutni udarec Južni uniji.«

»Prav od tega udarca pa pričakujete vi, gospod Grill, svojo rešitev! Kjer se dva prepirata, tretji dobiček ima, in ...«

»... in nikar ne pozabite, da vam moja rešitev v nobenem primeru ne more škodovati!« ga zavrne duhaprisotni Palmer.

Molk ...

Videti je, da lepa priložnost mika sicer previdnega in premišljenega Wooda. Palmer čuti, kako ostro ga opazuje Wood. Dela se, kakor da tega sploh ne bi opazil. Na zunaj je popolnoma miren, sili se, da bi bil na videz popolnoma brezbrizen.

»Nihče vam ne more zameriti, če izkoristite dani trenutek in si privoščite Južno unijo!« ga vzpodbuja Palmer.

»Gotovo ne! To vem!«

»Gospod Wood, Palmerjevo priznanje lahko priobčite v celoti!«

Wood se zasmeje: »Kaj pa, če Rackley vendarle ugotovi, kdo je napisal to izpoved?« preizkuša Wood Palmerja.

Palmer se za trenutek opoši. Kaj naj to pomeni? Nehote misli, da se to nanaša nanj. Menda ga vendar ni Wood že razkrinkal? Skomigne z rameni: »Res vas ne razumem, gospod Wood!«

MALI OGLASI

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri žensitovanijskih oglaših je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Krojaškega pomočnika

za takoj iščem. Jerina Avgust, Dol. Logatec 177. (b)

Dekle

14 do 15 letno, za pomoč v gospodinjstvu, iščem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11.014.

Prodamo

Izložbene omare

pripravne za vzidavo ali vezo, prodaja C. J. Hannann, Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Brizgalne

za protiletalsko zaščito v 3 velikostih po maksimalnih cenah (preizkušene in odobrene po gosp. gasilskem inšpektorju) dobavlja Ileršič & Co., Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 13. Telefon 37-54.

Pristna oranžada

v originalnih steklenicah in mineralna voda na debelo se dobi v glavni zalogi Kolodvorska ul. 8. M. Gerovaa.

Otroški voziček

kot nov in star šivalni stroj prodam. Zorc, Marreničeva 3, Moste. (f)

Kupujte pri naših inserentih!

Uvajenci

Frizersko vajenka

(sprejme frizerski salon »Stigara«, Miklošičeva cesta 40. (v)

Kupimo

Kupim

vsako količino praznih 2 litrskih Chianti steklenic po dnevni ceni. Dajdam.

Posestva

Hiso

za večji kompleks dobre zemlje zamenjam po dogovoru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11.031. (p)

U najem

Tovarniške prostore

v izmeri 300—500 m², za proizvodnjo kemičnih preparatov, skladišča in ev. pripadajoče pisarniške prostore, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod značko »Kemija« št. 11011.

Lokal

z moderno izložbo, poleg Figovca, oddam. Informacije daje I. Knez, Gospodarska c. 1, dvor.

Živali

2 pingavska konja

težka, naprodaj. Ljubljana, Celovška c. 41, gostilna Habjan. (j)

Piščance

od 7 do 12 tednov stare — prodam. Hudovernikova 41 (Streliška ul.). (j)

Kravo s teliškom

prodam. — Armilč Franc, Dobrova 72, pri Ljubljani.

Sobe

Istejo:

Opremljeno sobo

za eno osebo, po možnosti s tekočo vodo in kopalnico ter posebnim vodom, iščem v središču mesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Središče« št. 11.020. (s)

Filatelija

Filatelisti pozor!

Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Razno

Monograme za robce in perilo, gumbice, entel, ašur, predtisk izvršimo takoj. Tamburina je oblek, vezanje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciškanska ulica nasproti hotela Union

»Viški mlina«

(prej Mesenel) na Viču pri Ljubljani, je prenovljen in prevzema vsako, tudi najmanjšo množino žita in koruze v mletov. — Izdeluje tudi kašo in ješprenj. (r)

Berite Slovenca in oglašujte v njem!

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

Najnovjši in najlepši Gigiljev vefilim

MATI

V glavnih vlogah BENJAMINO GIGLI, Emma Gramatica, Ugo Cesari, Carola Höhn.

KINO MATICA - TEL. 22-41

Suženj ljubezni

Ganljiva povest trpljenja in ljubezni zaradi ženske skozi vse življenje. — Najboljši film. Igralci: Leslie Howard, Bette Davis in drugi

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Senzacionalen film napete vsebine

KAPITAN FURIA

VICTOR Mc LAGLEN, BRIAN AHERNE, JUNE LANG. — Film o heroju, neustrašenem borcu za pravico in svobodo. Film poln zabave, komičnih prizorov in krasnih posnetkov.

KINO UNION - TEL. 22-21

Naročajte »Slov. koledar«

Zahvala

Ob nepričakovani in nenadomestljivi izgubi preskrbnega moža, ljubečega očeta, ljubljene sina in nepozabnega brata, bratranca itd.

dr. Leo Blinca

šefa tvrdke F. Rollmann

izrekamo svojo prisrčno zahvalo za izkazano sočustvovanje in podarjeno krasno cvetje.

Zahvaljujemo se hišnemu zdravniku g. dr. Trtniku in primariju g. dr. Rakovcu za vsa njihova prizadevanja rešiti rajnemu življenju ter vsem onim, ki so ga spremili k poslednjemu počitku.

Maše zadušnice se bodo čitale v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani dne 12. t. m. ob 7. uri in v župni cerkvi na Viču dne 19. t. m. ob 7. uri.

Ljubljana, dne 10. septembra 1941.

Žalujoči ostali

LALOTTERIA ED IL GRAN PREMIO DI MERANO LOTERIA IN VELIKA NAGRADA MERANA

L'estrazione dei numerosi e ricchi premi della Lotteria di Merano è collegata col Gran Premio Ippico che si corre in quella città il 12 ottobre p. v. ~ I biglietti che saranno estratti a sorte pubblicamente con tutte le garanzie volute dalla Legge saranno poi accoppiati, con una seconda estrazione a sorte ai nomi dei cavalli vincitori del Gran Premio e delle altre corse più importanti. Il biglietto che risulterà accoppiato col cavallo primo arrivato vincerà i milioni assegnati come 1° premio della Lotteria. ~ Per concorrere a queste estrazioni e diventare milionari basta spendere 12 lire e cioè acquistare un biglietto della Lotteria di Merano che troverai in vendita a Lubiana presso banche, tabaccai ecc. Chiusura vendita biglietti: 28 settembre — irrevocabile.

Zrebanje številnih in bogatih premij Meranske loterije je v zvezi z Veliko Hippično Nagrado, za katero bodo dirkali konji v tem mestu 12. oktobra t. l. ~ Srečke, ki jih bo določilo javno, popolnoma zakonsko zajamčeno zrebanje, bodo z zopetnim zrebanjem priključene imenom konj, ki bodo zmagali pri dirkah za Veliko Nagrado in pri drugih pomembnih dirkah. ~ Srečka, ki bo združena z imenom konja zmagovalca, bo zadelala milijone, ki so določeni za prvo premijo loterije. ~ Da se lahko udeležite tega zrebanja in postanete milijonarji, zadostuje, če potrošite 12 lir za nakup srečke Meranske loterije, ki so naprodaj v Ljubljani v bankah, trafikah itd. ~ Prodaja srečk bo zaključena 28. septembra — nepreklicno!

